

Αλφα

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΣΑΒΒΑΤΟ 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1997 • ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 45 • ΕΤΟΣ 3ο • ΦΥΛΛΟ 105ο • ΔΡΑΧΜΕΣ 200

«Ισχυρή Ελλάδα»

Το κεντρικό σύνθημα του ΠΑΣΟΚ 'στις τελευταίες εκλογές ήταν το επικό: "Ισχυρή Ελλάδα". Πραγματικά, ένα χρόνο μετά την ανάληψη της πολιτικής διαχείρισης από τους εκσυγχρονιστές, η Ελλάδα γίνεται ο-λοένα και πιο ισχυρή.

Τα μεγάλα οικονομικά συμφέροντα εντείνουν τη ληστική τους επίθε-ση εναντίον των ασθενέστερων οικονομικά στρωμάτων. Η κυβέρνηση έρ-χεται να θεσμοθετήσει την αναδιανομή σε βάρος των φτωχότερων του κοινωνικού εισοδήματος και να καταπραΰνει τις αντιδράσεις (Σελ. 2).

Η κρατική καταστολή οξύνεται ξεπερνώντας κάθε προηγούμενο. Στο στόχαστρό της δεν βρίσκονται μόνο τα παραδοσιακά υποκείμενα της πα-ραβατικότητας αλλά και όσοι αντιδρούν στην κοινωνική πολιτική έστω και με τρόπους που θεωρούνται νομότυποι μέσα στα πλαίσια της αστικής δημοκρατίας (Σελ. 2, 3).

Ο σωβινισμός καλά κρατεί σε πείσμα όλων αυτών που προσπαθούν να μας πείσουν ότι τα "εθνικά δίκαια" ξεπουλιούνται και ότι ιδεολογήματα τέτοιου τύπου ανήκουν στο παρελθόν. Και δεν είναι μόνο η επίθεση των

φασιστοειδών στο Αυτοδιαχειριζόμενο Κοινωνικό Κέντρο Πατησίων ού-τε οι υστερικές κραυγές των γνωστών εργολάβων του πατριωτισμού. Εί-ναι κυρίως ο τρόπος που χειρίζεται τις εξωτερικές της σχέσεις η κυβέρνη-ση και ο βαλκανικός ρόλος που θέλει να παίξει. Σ' αυτή τη συγκυρία δεν πρέπει να μας κάνει εντύπωση ότι υπάρχουν κάποιοι στην Ελλάδα που σέρνονται στα δικαστήρια επειδή σήκωσαν πινακίδα στη γλώσσα τους (Σελ. 3).

Οι τοίχοι λοιπόν στα σύνορα γίνονται ψηλότεροι. Ψηλότεροι όμως γί-νονται και οι εσωτερικοί τοίχοι, αυτοί που μας χωρίζουν από τα "κοινωνι-κά απόβλητα" (Σελ. 4, 5, 6).

Το ζοφερό σκηνικό του εκσυγχρονισμού απειλεί να μας πνίξει. Μόνη διέξοδος η αντίσταση, κύριο όπλο η αλληλεγγύη. Ο πολιτικός προβλημα-τισμός έρχεται να συμβάλει στην αποσαφήνιση της έννοιας της αντίστα-σης (Σελ. 8).

Και στο Μεξικό επιμένουν να αφουγκράζονται την ελπίδα με την προ-σπάθεια συγκρότησης μιας νέας πολιτικής οργάνωσης (FZLN) (Σελ. 7).

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΙΜΥΛΗΣ:

15 Μήνες μετά

Στις 13 Οκτωβρίου δικάζεται ο Παναγιώτης Δριμυλής. Ο Δριμυλής μετά από ένα εξω-φρενικό γεγονός έπεσε θύμα του δικαστικού τραμπουκισμού στην πιο ανάλγητη μορφή του. Η παρουσία του -σα μάρτυρας- στην επί-θεση ενάντια στο φρουρό των κεντρικών γρα-φείων του ΠΑΣΟΚ. έδωσε την ευκαιρία στις Αρχές να στήσουν ένα ακόμη τρομοσενάριο.

Η πρωτοφανής "επίθεση της Χ. Τρικούπη" σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να χαρακτηρι-στεί ενέργεια πολιτικής βίας ή "τρομοκρατική πράξη" -πράγμα που προκύπτει άλλωστε κι από τα ίδια τα στοιχεία της δικογραφίας. Γιατί

τι είδους "τρομοκρατική ενέργεια" είναι αυτή στην οποία οι "τρομοκράτες" κατευθύνονται στον "τόπο του εγκλήματος" με τη μηχανή του ενός από αυτούς στην οποία μάλιστα δεν έχει καν καμουφλαριστεί η πινακίδα της, συ-νομιλούν για ένα πεντάλεπτο με τα υποψήφια θύματα προτού πυροβολήσουν, αν και πασί-γνωστοι στην περιοχή -ο ένας και ανά το πα-νελλήνιο- πάνε στο "στόχο" με ακάλυπτα πρό-σωπα, δεν φοράνε καν γάντια, διαφεύγουν χωριστά, ο ένας με τη μηχανή του κι ο άλλος με τα πόδια(!);

Οι δικαστικές αρχές δεν έκριναν σκόπιμο να εξετάσουν τα πραγματικά στοιχεία της υπό-θεσης -δεν θα μπορούσαν άλλωστε αφού κάτι τέτοιο θα τις εμποδίζε να φέρουν σε πέρας τη διατεταγμένη υπηρεσία τους. Προτίμησαν να εξυφάνουν το σενάριο της δήθεν "τρομοκρα-

τικής ε-πίθεσης" από μια δήθεν "τρομοκρατική ομάδα". Ο Παναγιώτης Δριμυλής πληρώνει με νόμισμα την προσωπική του ελευθερία τις α-ναρχικές του πεποιθήσεις και τη συμμετοχή του σε ανοιχτές συλλογικές διαδικασίες του αναρχικού χώρου, πάντα με ευρύ κοινωνικό προσανατολισμό, την προσπάθεια των κατα-σταλτικών αρχών να δικαιολογήσουν -με το να τον παρουσιάζουν σαν "τρομοκράτη"- το δεκάχρονο κυνηγητό του Χρ. Μαρίνου και να βρουν άλλοθι για το θάνατο του, τον περιρρέ-οντα αυταρχισμό και την όξυνση της κρατικής καταστολής που απορρέει από το υπό δημι-ουργία κράτος των δικαστών

Γι' αυτό πρέπει να σταθούμε στο πλάι του

συνέχεια στη σελίδα 3

Θα υπάρξει αντίλογος;

...μετά τα πρώτα αποτελέσματα του κοινωνικού διαλόγου;

Ενας μήνας απομένει για να ολοκληρωθεί η πρώτη φάση του πιάδ κακογραμμένου σήριαλ των τελευταίων έξι μηνών: αυτό του περίφημου (αντικοινωνικού) διαλόγου ανάμεσα σε δύο διαφορετικούς κόσμους. Από την μια μεριά να πρωταγωνιστούν και πάλι οι κυβερνώντες, ο ΣΕΒ, οι καναλάρχες και από την άλλη να παρακολουθούν οι άβουλοι εργαζόμενοι, οι συνταξιούχοι, οι άνεργοι, η κοινωνία του περιθωρίου. Με τους τελευταίους όμως - κι αυτό είναι το πιο σημαντικό - να εναποθέτουν τις ελπίδες τους στις ηγεσίες των συνδικαλιστικών τους οργάνων. Και αυτές που έχουν πείρα στα μαγειρέματα με την κυβέρνηση φρόντισαν να φέρουν και τα πρώτα καταστροφικά αποτελέσματα. Από τα στοιχεία που έχουν δει το φως της δημοσιότητας τις τελευταίες μέρες, φαίνεται ότι είναι ζήτημα χρόνου η κατάργηση του 8ώρου, το οποίο σύμφωνα και με την δήλωση του προέδρου του ΣΕΒ, Ι. Στράτου, έχει πάψει να είναι κάτι το ιερό, καθώς επίσης των συλλογικών συμβάσεων εργασίας και του θεσμοθετημένου χρόνου απασχόλησης. Έρχεται λοιπόν η στιγμή όπου τα συνθήματα σχετικά με τον εργασιακό μεσαίωνα, βρίσκουν την πραγματική τους υπόσταση μετά την γνωστοποίηση των πρώτων συμπερασμάτων του κοινωνικού διαλόγου.

Οι θέσεις της κυβέρνησης ευθυγραμμίζονται πλήρως με αυτές των περισσοτέρων ευρωπαϊκών κρατών, ενώ η κατάργηση του 8ώρου φαίνεται να είναι κι ένα από τα κύρια θέματα που θα απασχολήσουν την σύνοδο κωρυφής της Ε.Ε. στο Λουξεμβούργο τον επόμενο μήνα. Ο υφυπουργός Εργασίας, Χ. Πρωτόπαπας καθώς και πολλά άλλα κυβερνητικά στελέχη, με δηλώσεις του έχει ταχθεί ανοιχτά υπέρ της αλλαγής του χρόνου εργασίας (κατάργηση δηλαδή του 8ώρου, μέσω 10ώρου και 6ώρου) ανάλογα με τις απαιτήσεις του κάθε εργοδότη, ενώ ο πρόεδρος της ΓΣΕΕ, Χρ. Πολυζογόπουλος, παρά τις αντιδράσεις της εσωτερικής αντιπολίτευσης (κυρίως της ΕΣΑΚ) φαίνεται πρόθυμος να συζητήσει τις αλλαγές του εργασιακού χρόνου μέσα στα πλαίσια του 35ώρου. Αυτό σημαίνει πρακτικά ότι η ΓΣΕΕ δεν παίρνει θέση για το 7ώρο και το 5ήμερο τα οποία είναι αναπόσπαστα στοιχεία του 35ώρου και αποτελούν αιτήματα του μεγαλύτερου μέρους των εργαζομένων.

Η ΕΣΑΚ από την μεριά της (η παράταξη του ΚΚΕ) ζητά από την ΓΣΕΕ να αποχωρήσει από τον διάλογο μια και αυτός "δεν πληρεί στοιχεία φερεγγυότητας" δίνοντας μάλιστα και περιθώριο 10 ημερών χωρίς όμως να μας διευκρινίζει τι θα κάνει μετά το τέλος της διαώριας. Προφανώς θα φωνάζει πάλι για τα δημοψηφίσματα που έχει προτείνει στο παρελθόν σχετικά με τις συνθήκες του Μάαστριχτ και του Άμστερνταμ. Πέρα από το χτύπημα του 8ώρου η κυβέρνηση προδανατολίζεται και στην αύξηση της μερικής απασχόλησης κατά 25% καθώς και στην μείωση

των αποδοχών των εργαζομένων ανάλογα με τις ατομικές ή και τις επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας που θα υπογράψουν. Συγκεκριμένα ο στόχος των οικονομικών στελεχών της κυβέρνησης εδώ και καιρό είναι η διεύρυνση του θεσμού της पार्ट-τάιμ εργασίας, με ταυτόχρονη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών, των εργοδοτών που προσφέρουν δουλειά. Καταλαβαίνουμε ότι το μόνο σίγουρο από ένα τέτοιο μέτρο είναι η μείωση του πραγματικού εισοδήματος. Αν σκεφτούμε μάλιστα ότι πολλοί εργαζόμενοι θα δεχτούν αυτό τον τύπο εργασίας ως δεύτερη απασχόληση οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι το μεροκάματο θα πέσει για όσους άνεργους αναζητήσουν στον ίδιο χώρο εργασιακή διέξοδο.

Ταυτόχρονα μέσα στα τρέχοντα ζητήματα του διαλόγου, είναι και αυτό της θέσπισης ατομικών ή τοπικών συμφώνων απασχόλησης που θα προβλέπουν και την μείωση αμοιβών για όσους δουλεύουν σε επιχειρήσεις που απειλούνται με "λουκέτο".

Κάτι ανάλογο επιχειρήσει να κάνει και η εργοδοσία στην περίπτωση του Μινιόν όπου ζήτησε από τους εργαζόμενους να δεχθούν μείωση του μισθού τους, ώστε να μην χάσουν τις θέσεις τους αλλά να βοηθήσουν και την εταιρεία να ξεπεράσει τα οικονομικά της προβλήματα.

Πάντως από την επίθεση των εκσυγχρονιστών φαίνεται να μην γλυτώνουν ούτε οι συντάξεις. Η κυβέρνηση σ' αυτό το θέμα έχει σαν στόχο το πάγωμα των επικουρικών επιδομάτων στο ύψος που θα φτάσουν μέχρι το τέλος του χρόνου, ενώ προσανατολίζεται και στην περικοπή των επιδομάτων αρκετών κλάδων (όπως των οικοδόμων, των ξενοδοχειακών, κ.α.).

Θέμα μείζονος σημασίας στην παρούσα φάση φαίνεται να είναι για τους κυβερνώντες αυτό της εργασιακής ειρήνης. Ο λόγος είναι πολύ απλός: η συνεχιζόμενες αντιδράσεις από πλευράς μισθωτών και η γενικότερη κοινωνική αναταραχή γίνονται τροχοπέδη

στους οικονομικούς - ληστρικούς στόχους τους. Έτσι όλες οι προσπάθειες επικεντρώνονται προς την κατεύθυνση εξεύρεσης ικανοποιητικής λύσης και όλα δείχνουν πως με την ΓΣΕΕ στην άλλη μεριά του τραπεζιού η κυβέρνηση κερδίζει το παιχνίδι επιβάλλοντας τους δικούς της όρους και έχοντας το μικρότερο πολιτικό κόστος.

Αυτό που επιζητούν πρώτα από όλα οι επικεφαλής των οικονομικών επιτελείων είναι η συνέχιση των εργαζομένων τουλάχιστον για τα επόμενα 2 χρόνια και φαίνεται να το πετυχαίνουν δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα νέο τύπο ανθρώπου.

Αυτών του ειδικευμένου εργαζομένου που θα αλλάζει συνεχώς

δουλειά και θα διαπραγματεύεται ο ίδιος με το αφεντικό του τους όρους και τις σχέσεις εργασίας. Η δουλειά ή μάλλον η ζωή του θα είναι μια συνεχής αναζήτηση εργασίας. Η χούντα των εκσυγχρονιστών μίλησε. Η κοινωνική απάντηση πότε θα δοθεί;

Τ.Χ.

Ελεγχόμενη στάθμευση, ελεγχόμενο χαράτσι

Η επιχείρηση της ελεγχόμενης στάθμευσης από ιδιωτικές παρκοεταίρειες ξεκίνησε στις αρχές του χρόνου και κορυφώθηκε την άνοιξη σε επίπεδο δημοσιότητας, λόγω της έντονης αντιπαράθεσης μεταξύ παρκοδημάρχων, δημοτικών αρχών και διάφορων συντονιστικών επιτροπών που είναι κατά του προγράμματος. Το σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης έχει ανατεθεί από ορισμένους δήμους της χώρας σε ιδιωτικές παρκοεταίρειες για να λύσει, υποτίθεται (σύμφωνα πάντα με όσα λένε οι δημοτικές αρχές), τα εξύψατα κυκλοφοριακά προβλήματα και το πρόβλημα της στάθμευσης. Στην πραγματικότητα όμως, κανένα από τα παραπάνω δεν λύνεται για απλούς και συγκεκριμένους λόγους: αν οι οδηγοί είναι υποχρεωμένοι να πληρώνουν εκεί που μέχρι χτες πάρκαραν δωρεάν, αυτό δεν σημαίνει ότι οι θέσεις στάθμευσης αυξάνονται. Το δεύτερο επιχείρημα των δημοτικών αρχών είναι επίσης σαθρό. Τα κυκλοφοριακά προβλήματα αντί να λύνονται, επιδεινώνονται, κι αυτό γιατί οι διαγραμμίσεις των παρκοεταρειών παραβιάζουν σε πολλούς δρόμους τον Κ.Ο.Κ. (π.χ. βλέπουμε παρκόμετρα σε δρόμους ταχείας κυκλοφορίας, έξω από γκαράζ, σε γωνίες και τα λοιπά), κάτι που έχει δηλωθεί ακόμα και από το ΥΠΕΧΩΔΕ.

Αν οι δημοτικές αρχές ήθελαν πραγματικά να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα των δρόμων και πιο συγκεκριμένα της στάθμευσης, θα φρόντιζαν να δημιουργήσουν δωρεάν δημοτικούς χώρους στάθμευσης και όχι να εκμεταλλεύονται αυθαίρετα και παράνομα αυτή την επιχείρηση καταλήστευσης προς όφελος ιδιωτικών συμφερόντων. Είναι επίσης γνωστό στους περισσότερους δημότες της Αθήνας ότι οι παρκοεταίρειες έχουν καταλάβει δρόμους μέσα στο κέντρο (Αριστοτέλους - 3ης Σεπτεμβρίου) και επίσης, σε δρόμους διπλής κατεύθυνσης όπως η Αχαρνών, έχουν πιάσει τις δύο από τις τέσσερις λωρίδες κυκλοφορίας. Το αποτέλεσμα είναι το κυκλοφοριακό χάος να επιδεινώνεται περισσότερο. Ένα άλλο παραμύθι των δημοτικών συμβουλίων, πέρα από την "λύση" των προβλημάτων, είναι και η δήθεν κατάληξη των εσόδων της ελεγχόμενης στάθμευσης. Ισχυρίζονται ότι θα χρησιμοποιηθούν για κατασκευή δημοτικών γκαράζ και γενικότερα δημοτικών έργων, ενώ είναι επίσης γνωστό ότι σύμφωνα με τις

συμβάσεις των παρκοεταρειών το 70% των εσόδων πάει σε ιδιώτες. Όχι ότι άμα κατέληγαν σε δήμους θα γινόταν κάτι καλό, αλλά πλέον είναι σίγουρο ότι δεν πρόκειται να δούμε οποιοδήποτε έργο προς διευκόλυνση των ταλαιπωρωμένων οδηγών. Και μέσα σε όλα αυτά εισπράττονται κλήσεις και τέλη για στάθμευση από παρκοεταίρειες ακόμη και σε χώρους που απαγορεύει ο Κ.Ο.Κ. Οι εισπράξεις αυτές είναι δηλαδή παράνομες ακόμα και για αυτήν την ξεστσίπητη αστική νομιμότητα. Τα χρήματα αυτά (που είναι πάρα πολλά) πρέπει να επιστραφούν στους δημότες, σύμφωνα και με το συνταγματικό κωλόχαρτο. Στην υπόθεση της ελεγχόμενης στάθμευσης υπάρχει μπόλικη ψευδολογία. Το δημόσιο, λόγω χάρη, δεν είναι δυνατό να εισπράξει χρέη ιδιωτών προς ιδιώτες. Οι παρκοεταίρειες δεν επιβλήθηκαν τηρούμενων των κανονισμών λειτουργίας των δημοτικών συμβουλίων. Όσο για την κοπή κλήσεων, αυτή δεν γίνεται από δημόσιες υπαλληλικές κουφάλες αλλά από ιδιωτικές - άλλη μια παρανομία της γλοιώδους νομιμότητάς τους.

Η απομάκρυνση των παρκοεταρειών και παραγραφή των κλήσεων δεν επιτυγχάνεται με κλαψουρίσματα σε νομαρχιακές και δημοτικές αρχές, ούτε με παρακάλια σε κυβέρνηση και πολιτικά κόμματα, ούτε με καταγγελίες στη βουλή των κάφρων. Το κράτος, χέρι - χέρι με τους αετονύχηδες, εφαρμόζει μία πολύπλευρη αφαίμαξη όλων εμάς που ήδη πληρώνουμε υπεραρκετά σε φόρους και τέλη. Δεν θα επικαλεστούμε καμμία νομιμότητα για να διαλυθεί το χαράτσι στις τοπικές κοινωνίες. Για μας, το "νόμιμο" και το "παράνομο", έννοιες καθαρά αστικές, καθορίζονται από την ελευθερία και όχι από την κρατική χαρτούρα. Καραχρήν κανείς να μην πληρώνει. Έπειτα υπάρχουν πολλοί τρόποι μπλοκαρίσματος των μηχανημάτων εισπράξης που έχουν δοκιμαστεί με επιτυχία. Όσο για τους γραφικούς τύπους με τις μωβ στολές που σουλατσάρουν στους δρόμους και κόβουν χαρούμενοι κλήσεις, ας τους δείξουμε ότι το επάγγελμα που ασκούν, πέρα από γλοιώδες και καταχρηστικό, είναι και επικίνδυνο (γι αυτούς). ΚΛΗΣΗ - ΕΠΙΚΛΗΣΗ: "ΝΑ ΠΛΗΡΩΣΕΙ ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ Η ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ"

Γ.Κ.

Ελλάς ελλήνων δικαστών

Η αρχή έγινε με τις κατασχέσεις των αυτοκινήτων και των μοτοσυκλετών των μεθυσμένων οδηγών, ύστερα από εισαγγελική παρέμβαση και τότε πολλοί και ανάμεσα τους και αρκετοί δήθεν προοδευτικοί έσπευσαν να υποστηρίξουν ένθερμα την πρόταση του εισαγγελέα που θα λύσει το πρόβλημα των τροχαίων ατυχημάτων.

Σήμερα οι δικαστές προχωρούν ακόμα πιο πολύ. Με μια πρωτοφανή φασιστικής έμπνευσης και χαρακτήρα απόφαση, το τριμελές πλημμελοδικείο της Αρτας επέβαλε ποινή 12μηνης φυλάκισης σε 3 αγρότες του νομού Άρτας και διέταξε την δήμευση των αγροτικών μηχανημάτων και αυτοκινήτων τους για την συμμετοχή τους στις αγροτικές κινητοποιήσεις του περασμένου Δεκεμβρίου. Το τελευταίο εξάμηνο εκατοντάδες αγρότες έχουν περάσει από δίκες καρμπόν και έχουν καταδικαστεί για την συμμετοχή τους στους αγροτικούς αγώνες. Η τελευταία όμως απόφαση έχει ιδιαίτερη

πολιτική σημασία και κάνει φανερές τις προθέσεις της εξουσίας όχι μόνο απέναντι στους αγρότες αλλά στον οποιονδήποτε τολμήσει να σταθεί εμπόδιο στον οδοστρωτήρα του εκσυγχρονισμού. Το τραπέζι για τον αγρότη δεν είναι απλά ένα μηχανήμα για να κάνει την δουλειά του αλλά είναι η ίδια του η ζωή, και τα τελευταία χρόνια έχει γίνει το κατεχόμενη εργασία και όπλο του αγώνα του.

Με την δήμευση των μηχανημάτων το κράτος παίρνει την ρεβάνς, εκδικείται τους αγρότες όπως τους εκδικήθηκε και κατά την διάρκεια των τελευταίων κινητοποιήσεων ξεφουσκώνοντας λάστιχα και προξενώντας καταστροφές στα γεωργικά μηχανήματα. Και φυσικά γι' αυτή την τραμπούκικη ενέργεια κανένας εισαγγελέας δεν άσκησε ποτέ καμμία δίωξη στους εμπνευστές και διεκπεραιωτές της.

Η καταδίκη αυτή δεν είναι μια μεμονωμένη απόφαση των δικαστών που δείχνει υπερβόλωνα ζήλο. Αντιθέτως στηρίζεται και καλύ-

πτεται πολιτικά από την κυβέρνηση. Ο ίδιος ο υπουργός Γεωργίας δηλώνει απροκάλυπτα ότι οι διώξεις των αγροτών θα συνεχιστούν. Στο ίδιο μήκος κύματος και οι δηλώσεις του υπουργού Δικαιοσύνης Ευ. Γιαννόπουλου, πρωτεργάτη στη συκοφάντηση όχι μόνο των αγροτικών αγώνων αλλά και κάθε κοινωνικής αντίστασης. Όλοι οι μηχανισμοί στην υπηρεσία του καθεστώτος και της εύρυθμης λειτουργίας των θεσμών.

Το κράτος θέλει τους αγρότες με σκυμένο το κεφάλι στην γωνία, με τσακισμένη την αξιοπρέπεια και το ηθικό τους, γι' αυτό συνεχίζονται οι διώξεις και οι καταδίκες, που έφτασαν μέχρι το τελευταίο γεγονός της δήμευσης των μηχανημάτων. Όμως ξεχνούν ότι ο αδικημένος και ο κατατρεγμένος αργά ή γρήγορα θα πάρει τον μόνο δρόμο που του απομένει, αυτόν της αντίστασης.

Οι διώξεις των αγροτών μας αφορούν όλους.

Τ.Α.

2 ΧΡΟΝΙΑ ΠΡΙΝ... ΣΗΜΕΡΑ...

...Οι κοινωνικοί αγώνες συνεχίζονται

Ενώ η δίκη των δύο κοινωνικών ραδιοφώνων αναβλήθηκε για τις 17 Μάρτη του '98, η δίκη των τεσσάρων συντρόφων, που συνελήφθησαν στην Καμάρα το Νοέμβρη του '95, έχει προοριστεί για την επόμενη Τρίτη. Το κείμενο που ακολουθεί μοιράζεται αυτές τις μέρες στους δρόμους της Θεσσαλονίκης.

Στις 14 Οκτώβρη του '97 δικάζονται στο εφετείο οι τέσσερις συλληφθέντες της συγκέντρωσης της 14ης Νοέμβρη του '95 στην Καμάρα. Πάρης Σοφός, Γιάννης Αναγνώστου, Ηλίας Χατζηλιάδης, Σοφία Κυρίτση. Ήταν τότε που, μαζί με άλλους, συγκεντρώθηκαν για να διαδηλώσουν την αλληλεγγύη τους στον τότε απεργό πείνας Κώστα Καραρέμα. Εισαγγελέας και ΜΑΤ καταπατούν το δικαίωμα της διαδήλωσης και με πρόφαση προληπτικό έλεγχο διαλύουν βίαια τη συγκέντρωση και συλλαμβάνουν τους τέσσερις, βαριά κακοποιημένους. Ο Γιάννης Αναγνώστου οδηγήθηκε το ίδιο βράδυ από την ασφάλεια στο Ιπποκράτειο με ανοιγμένο κεφάλι. Η Σοφία Κυρίτση, αδυνατώντας να παρακολουθήσει τη δίκη, τέσσερις μέρες αργότερα οδηγήθηκε από το δικαστήριο στο νοσοκομείο και νοσηλεύτηκε για σοβαρή κρανιοεγκεφαλική κάκωση.

Στη δίκη-παρωδία που ακολούθησε για τους τρεις -πλήν της Σοφίας- αναβίωσε, για πρώτη φορά μετά τη χούντα, η κατηγορία της στάσης και καταδικάστηκαν σε 3,5 χρόνια φυλάκιση χωρίς αναστολή. Οι τρεις, την ίδια μέρα της καταδίκης τους, ξεκίνησαν απεργία πείνας στις φυλακές, με αίτημα την άμεση αποφυλάκισή τους.

Ήταν τις ίδιες μέρες που, ενόρχηστρωμένα, ΜΑΤ, εισαγγελέας, ΜΜΕ και συγκλητικοί (παραβίασαν το πανεπιστημιακό άσυλο, με τη σύλληψη των 500 αγωνιστών στο Πολυτεχνείο της Αθήνας.

Το κύμα αλληλεγγύης που αναπτύχθηκε, έσπασε στην πράξη την αστυνομοκρατία και διαδήλωσε κόντρα στην κρατική βαρβαρότητα και στα ψέματα των ΜΜΕ. Τα οποία, κάνοντας ευσεμειδητά τη δουλειά τους, παρουσίασαν τους τέσσερις να συλλαμβάνονται, όχι στην Καμάρα, αλλά στην Θεολογική, σαν «ταραχοποιοί συμμετοχικοί επεισοδίων».

Το κίνημα αλληλεγγύης οδήγησε από καλύτερες θέσεις στο δικαστήριο τη Σοφία Κυρίτση. Για τις ίδιες κατηγορίες της στάσης, αντίστασης και εξύβρισης, καταδικάστηκε σε έξι μήνες με τριετή αναστολή. Το ίδιο κίνημα συμπαραστάσης βοήθησε και τους τρεις απεργούς πείνας να αποφυλακιστούν ένα μήνα μετά τη σύλληψή τους.

14 ΝΟΕΜΒΡΗ 1995:
Συγκέντρωση αλληλεγγύης στον απεργό πείνας Κ. Καραρέμα διαλύεται βίαια από τα ΜΑΤ. Τέσσερις προαποφασισμένες συλλήψεις, καταδίκες σε 3,5 χρόνια φυλάκισης για "στάση", απεργίες πείνας, κινητοποιήσεις, απελευθέρωση των συλληφθέντων

14 ΟΚΤΩΒΡΗ 1997:
Εφετείο των τεσσάρων συλληφθέντων της Καμάρας

Δεν είναι μόνοι τους!

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
Τρίτη 14 Οκτώβρη, 9.30π.μ. στα δικαστήρια

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Σήμερα, 2 χρόνια μετά τα γεγονότα αυτά, η κρατική καταστολή συνεχίζει το έργο της. Τότε, όπως και τώρα, την κρατική βαρβαρότητα δεν την βιώνουν μόνο οι τέσσερις και κάποιες "μειοψηφικές" ομάδες. Δεν την βιώνουν μόνο οι 500 του Πολυτεχνείου '95 με τους 40 μήνες φυλάκιση και τα συνεχιζόμενα εφετεία, ο Μπαλάφας με τη 10ετή καθ' ύποδειξη των ΗΠΑ κάθειρξη, όσοι διαφώνησαν με τη νέα εθνική μεγάλη ιδέα των Ολυμπιακών. Τη βίωσαν με τον ίδιο τρόπο οι αγρότες στα μπλόκα της εθνικής πέρσης, με τις δίκες τους που συνεχίζονται μέχρι τώρα. Τη βιώνουν τώρα και πάλι οι αγρότες, με το νομοσχέδιο Τζουμάκα. Τη βιώνουν καθηγητές και μαθητές με το νομοσχέδιο Αρσένη. Θύματά τους καθημερινά οι μετανάστες που γίνονται στόχοι των "τυχαίων εκπυροκροτήσεων".

Μέσα από την ένταση αυτής της κρατικής βαρβαρότητας, το μήνυμα είναι σαφές σε όλα τα αγωνιζόμενα κομμάτια της κοινωνίας. Να υποταχτούν παθητικά χωρίς αντίσταση. Να αφήσουν παθητικά να δημιουργούνται φαινόμενα κοινωνικού αυτοματισμού-κοινωνικού φασισμού. Χωρίς να εκφράζεται αλληλεγγύη στους διωκόμενους και στους εξεγερμένους.

Η αλληλεγγύη είναι και θα παραμείνει η αξία εκείνη που μπορεί να λειτουργεί ως ο συνδετικός κρίκος που ενώνει όλα τα αντιστεκόμενα κομμάτια της κοινωνίας, ενάντια στην κρατική καταστολή, ενάντια στη χειραγώγηση.

Η αλληλεγγύη είναι και θα παραμείνει ένα από τα σημαντικότερα όπλα στα χέρια των αντιστεκόμενων όλου του κόσμου, ενάντια στην εξουσία που εκτός από υποταγμένους σε μια κοινωνία-νεκροταφείο, μας θέλει και μόνους και απομονωμένους απέναντι στους διώκτες μας, απέναντι σε όλους τους μηχανισμούς καταστολής και καταπίεσης.

Οι τέσσερις συλληφθέντες στην απόπειρα πορείας της 14ης Νοέμβρη '95 δεν είναι μόνοι τους

ΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΔΕΝ ΔΙΚΑΖΟΝΤΑΙ

ΚΑΜΙΑ ΔΙΩΞΗ - ΚΑΜΙΑ ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΥΛΑΚΙΣΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΣΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ, Τρίτη 14 Οκτώβρη '97, 9.30 πμ

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

ΕΠΑΝΟΡΘΩΣΗ

Στο τεύχος της Άλφα της 27 Σεπτεμβρίου υπήρχαν δύο πολύ σοβαρά λάθη στη συνέντευξη με τους μετανάστες: α) Ο Τζορτζ κι ο Καχτάν δεν συμμετέχουν στο συντονιστικό αντιρατσιστικών οργανώσεων και κοινότητων μεταναστών όπως λανθασμένα αναφέρεται β) Ο Καχτάν δεν είπε ότι "έφτιαξα πλαστά χαρτιά και διαβατήριο και με βοήθεια από φίλους ήρθα στην Ελλάδα". Είπε ότι "με βοήθεια από φίλους πήρα από την κυβέρνηση της Συρίας τα απαραίτητα χαρτιά και κανονικό διαβατήριο κι ήρθα στην Ελλάδα". Ζητάμε συγγνώμη.

Διώξεις σε βάρος της μακεδονικής μειονότητας

Στις 13 Οκτωβρίου δικάζονται στη Φλώρινα τέσσερις μακεδόνες μειονοτικοί, με την κατηγορία της "διέγερσης των πολιτών σε διχόνοια". Κατηγορούμενοι είναι οι Βοσκόπουλος, Ρώμας, Τασόπουλος και Βασιλειάδης. Η μήνυση αναφέρεται στα γεγονότα του Σεπτεμβρίου του 1995. Συγκεκριμένα την 6/9/95 οι κατηγορούμενοι -γνωστοί εθνικιστές ακτιβιστές- ανάρτησαν στα γραφεία του κόμματος τους "Ουράνιο Τόξο" ταμπέλα στα σλαβομακεδόνικα. Αμέσως ο δήμαρχος κι άλλοι "τοπικοί φορείς" κάλεσαν συγκέντρωση εναντίον του Ουράνιου Τόξου. Η συγκέντρωση κατέληξε σε πορεία η οποία κατέβασε την αντεθνική πινακίδα. Οι κατηγορούμενοι την ξανάσκηψαν και τελικά μερικές δεκάδες τραμπούκοι εισέβαλαν στα γραφεία, προκάλεσαν μεγάλες φθορές και τα πυρπόλησαν. Στο σημείο αυτό θα περίμενε κανείς -μόλλον αφελώς- ότι η εισαγγελία θα ασκούσε δίωξη εναντίον των τραμπούκων εμπρηστών. Όμως, η εισαγγελία προτίμησε να μηνύσει τους τέσσερις με το εξωφρενικό σκεπτικό ότι "...ανήρτησαν πινακίδα στην οποία μεταξύ των άλλων αναγραφόμενων λέξεων, σε σλαβικό ιδίωμα, αναγράφονται κι οι λέξεις "Περίσκι Κόμιτσε". Οι λέξεις αυτές σε συνδυασμό με το ξενόγλωσσο της αναγραφής τους στο συγκεκριμένο σλαβικό ιδίωμα προκάλεσαν και διέγειραν τους σε διχόνοια τους πολίτες της περιοχής οι οποίοι, δικαιολογημένα, ταυτίζουν αυτές τις λέξεις με παλαιά τρομοκρατική οργάνωση σλαυοφώνων που έδρασε στην περιοχή κι η οποία με εγκλήματα γενοκτονίας, λεηλασίας και αρπαγές κατά του γηγενούς πληθυσμού επεχείρησε τον εξαφανισμό του ελληνικού στοιχείου και την προσάρτηση της μείζονος περιοχής, της από αιώνων ελληνικής Μακεδονίας σε γεγονική και-εχθρική τότε προς την Ελλάδα χώρα."

Οι ιδύνοντες του Ουράνιου Τόξου έχουν κάνει κι αυτοί μήνυση σε βάρος των εμπρηστών η οποία -όπως είναι φυσικό- δεν έχει φτάσει ακόμα στο ακροατήριο. Στη δίκη της δεκάτης τρίτης Οκτωβρίου θα παραστούν σα μάρτυρες κατηγορίας εκπρόσωποι και των πέντε κοινοβουλευτικών κομμάτων. Επίσης εναντίον των μακεδόνων έχουν εκδώσει ψηφίσματα διάφοροι "τοπικοί φορείς".

Η δίκη του Ουράνιου Τόξου είναι ένα ακόμα σημείο της εθνικιστικής πολιτικής σε βάρος των μειονοτήτων. Το γεγονός ότι οι διωκόμενοι ακολουθούν κι αυτοί τον κατήφορο του εθνικισμού, δεν πρέπει να μάς κάνει να παραβλέψουμε την πολιτική βαρύτητα της υπόθεσης. Βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα ακόμη τεκμήριο του ελληνικού σωβινισμού.

Η δικαστική δίωξη σε βάρος τους είναι ένας ακόμη κρίκος στη μακρά αλυσίδα διωγμών και διακρίσεων σε βάρος της μακεδονικής μειονότητας.

Α.Γ.

15 μήνες μετά

συνέχεια από την πρώτη σελίδα

Παναγιώτη Δριμυλή. Πρέπει ν' αντισταθούμε στην προσπάθεια των κατασταλτικών μηχανισμών να εξαγάγουν τη μέγιστη πολιτική κι υπηρεσιακή υπεραξία από την υπόθεση της Χ. Τρικούπη, πατώντας κυριολεκτικά επί πτωμάτων. Επιπλέον πρέπει να αρνηθούμε σθεναρά την ποινικοποίηση της πολιτικής ένταξης και των διαπροσωπικών σχέσεων και να φράξουμε το δρόμο στο υπό δημιουργία κράτος των δικαστών. Δηλαδή να πούμε όχι σε ένα ακόμα πιο βίαιο κι αυταρχικό ποινικό σύστημα το οποίο παραβιάζει ακόμα κι αυτούς τους βασικούς κανόνες της αστικής νομιμότητας.

Στις 13 Οκτωβρίου ο Π. Δριμυλής πρέπει να αθωωθεί. Οι δεκαπέντε μήνες της προφυλάκισης του αποτελούν ένα ακόμη τεκμήριο της βαρβαρότητας της κρατικής καταστολής. Κι είναι βέβαιο ότι κατά τη διάρκεια της δικαστικής διαδικασίας θα αποδειχτεί η αθωότητα του -άσχετα με την απόφαση.

Δ.Α.

Εκδηλώσεις...

★ Το Σάββατο το βράδυ, 11 Οκτώβρη, ο Σύλλογος Υπαλλήλων Βιβλίου, Χάρτου και Γραφικών Τεχνών διοργανώνει πάρτυ στο στέκι των μεταναστών (Βαλτετσίου 35, 1ος όροφος). Ένα πάρτυ με συνολικότερες προεκτάσεις, καθώς λιγότερο από δυο βδομάδες αργότερα, ο σύλλογος καλεί και σε απεργιακή κινητοποίηση (αναλυτικά θα παρουσιαστεί στο επόμενο φύλλο της εφημερίδας).

★ Την ίδια ημέρα έχει προγραμματιστεί στη Θεσσαλονίκη παράμβαση με θέατρο δρόμου ενόψει της δίκης των τεσσάρων συλληφθέντων στην Καμάρα. η παρέμβαση θα γίνει στο χώρο του Ναυαρίνου στις 10 μ.μ.

★ Επίσης, στο bar "Χάρτες" (Βαλτετσίου 35) διοργανώνεται μουσική εκδήλωση για την οικονομική ενίσχυση του αγώνα του Γ. Μπαλάφα.

★ Την Τρίτη 14 Οκτώβρη, στη Θεσσαλονίκη, θα γίνει συγκέντρωση αλληλεγγύης για την δίκη των τεσσάρων συντρόφων που συνελήφθησαν το Νοέμβρη του '95 -με μια πρωτοφανή επίδειξη κρατικής καταστολής και αυθαιρεσίας- στη Καμάρα. Η συγκέντρωση αλληλεγγύης θα γίνει στις 9.30 το πρωί, μπροστά από τα δικαστήρια.

★ Εκδήλωση αλληλεγγύης στο Γιώργο Μπαλάφα διοργανώνεται στην Άρτα από την "Ομάδα Κοινωνικής Παρέμβασης Άρτας". Η εκδήλωση έχει θέμα "Ποινικοποίηση των κοινωνικών αγώνων. Η περίπτωση Μπαλάφα".

Αλφα

ΕΤΟΣ 3ο ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 105

ΕΚΔΟΤΗΣ: "ΑΛΦΑ" Α.Μ.Κ.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ
ΕΚΔΟΣΗΣ: ΝΙΚΟΣ ΓΑΤΣΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 45
Τα γραφεία είναι ανοιχτά κάθε Πέμπτη
7.00-10.00μ.μ.

ΤΗΛ. - FAX: (01) 64.58.112
E-mail: alfanarc@compulink.gr
ΓΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ: Τ.Θ. 31809
Τ.Κ. 100 35
ΑΘΗΝΑ

Όπως είναι γνωστό από την πρόσφατη ιστορία των διωγμών των κομμουνιστών και σύμφωνα με τις μαρτυρίες και τις διηγήσεις τους (πχ. Χρόνης Μίσσιος), το ΚΚΕ αντιμετώπιζε αρνητικά τους ποινικούς κρατούμενους και σχεδόν είχε απαγορεύσει τη δημιουργία σχέσεων μεταξύ τους. Άλλωστε τότε υπήρχε διαχωρισμός μέσα στις φυλακές μεταξύ πολιτικών και ποινικών κρατούμενων. Σήμερα δεν αναγνωρίζεται -επίσημα τουλάχιστον- ο όρος "ποινικός κρατούμενος" και έτσι έχετε το "προνόμιο" να βρίσκόσαστε στον ίδιο χώρο με τους ποινικούς. Ένας χώρος αρκετά διαφορετικός απ' ό,τι ίσως νομίζατε πριν το καθεστώς φυλάκισής σας. Ποιά είναι τα συμπεράσματα που βγάξετε από αυτή την επιβαλλόμενη συγκatoίτηση για τον χώρο αυτόν;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΑΣ: Δεν μπορούμε να κάνουμε συγκρίσεις, αφού και οι συνθήκες και οι αντιλήψεις μεταξύ των δύο εποχών της ιστορίας έχουν ριζικά αλλάξει. Τότε οι πολιτικοί κρατούμενοι ήταν από εκατοντάδες μέχρι χιλιάδες, ενώ σήμερα είμαστε κάποιες μονάδες. Τότε το ΚΚΕ διεξήγαγε αγώνα εξουσίας, ένοπλο για μια περίοδο και για πολλούς λόγους (συνομοτικους, επαγρύπνησης και ελέγχου, αυτοάμυνας και αλληλοϋποστήριξης, κλπ.) τα μέλη και οι οπαδοί του είχαν επιλέξει την περιχαράκωση των συμπαγών ομάδων τους μέσα στις φυλακές. Η μη συγκatoίτηση, δηλαδή, δεν είχε επιβληθεί τόσο από το κράτος, αλλά από τους ίδιους τους πολιτικούς κρατούμενους και την καθοδήγησή τους. Μετά το '74, εκτός των παραπάνω λόγων, οι πολιτικοί κρατούμενοι, ούτε στενούς οργανωτικούς δεσμούς δεν έχουν συνήθως μεταξύ τους.

- Όμως και τα χαρακτηριστικά του ποινικού πληθυσμού έχουν διαφοροποιηθεί σημαντικά. Με την αύξηση των κατασταλτικών μέτρων και της ποινικοποίησης δραστηριοτήτων και συμπεριφορών που μέχρι τώρα δεν ρυθμιζόνταν από τον ποινικό κώδικα, έχει "νοθευτεί" το παραδοσιακό υλικό της φυλάκης. Πάνω από τους μισούς κρατούμενους σήμερα δεν θα μπορούσαμε να τους χαρακτηρίσουμε "φυλακόβιους", "της φάρας". Δεν έχουν την παραδοσιακή νοοτροπία των "ποινικών". Είναι άνθρωποι που πρωτόπεσαν στη φυλακή και πολύ πιθανό δεν θα ξαναπέσουν. Είναι ο μικροέμπορος ή μικροεπιχειρηματίας που δεν πλήρωσε το ΙΚΑ ή δεν κάλυψε τις επιταγές, ο οικονομικός μετανάστης ή ο πολιτικός πρόσφυγας, ως και ο παραβάτης τροχαίας διάταξης, τελευταία.

Μια άλλη κατηγορία που έχει διαφοροποιήσει τον παραδοσιακό ποινικό πληθυσμό είναι οι παραβάτες του νόμου περί ναρκωτικών, κυρίως λόγω της κατακόρυφης αύξησης του αριθμού τους, αλλά και της κοινωνικής τους προέλευσης. Για τους "πολιτικούς" σήμερα λοιπόν, εναπόκειται στον καθένα μας προσωπικά να διαμορφώσει τη στάση του στη φυλακή και τις σχέσεις του με τους ποινικούς κρατούμενους. Μπορούμε πάντως να παρατηρήσουμε πως οι μεταπολιτευτικοί πολιτικοί δεν οριοθετούνται τόσο κάθεται απέναντι στους ποινικούς. Συμβιώνουμε με τον πληθυσμό των φυλακών, βλέποντάς τον σαν ιδιαίτερο κοινωνικό χώρο, έχουμε άποψη για τα προβλήματα και τα προβάλλουμε στις διεργασίες και τις όποιες κινητοποιήσεις συμβαίνουν.

ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ: Αν και οποιαδήποτε σύγκριση ανάμεσα στις συνθήκες που επικρατούσαν τότε και τώρα θα ήταν εξαιρετικά δύσκολη, δεν θα πρέπει να ξεχνάμε πως οι κομμουνιστές ήταν λογικοί και αναμενόμενο να αντιμετωπίσουν τους "ποινικούς" κρατούμενους αρνητικά. Οι αντιλήψεις τους, τα οράματά τους, αλλά και η πολιτική τους τακτική στο θέμα της νομιμότητας, επέβαλλαν οι σχέσεις με τους ποινικούς να περιο-

ρίζονται σε μια σκληρά επιλεκτική τακτική στρατολόγησης και από και πέρα σαφή διαχωρισμό.

- Οι κρατούμενοι που τα τελευταία χρόνια χαρακτηρίζονται "πολιτικοί" (άσχετα με το αν έχει το παραμικρό νόημα αυτός ο διαχωρισμός) κινούνται στο χώρο της αντιεξουσίας και αυτό αποτελεί μια ακόμη ουσιαστική διαφορά με τους κομμουνιστές και την εποχή τους.

Ο κόσμος της παρανομίας σήμερα στην Ελλάδα, είναι πολυποίκιλος και πολύμορφος. Το γεγονός και μόνο της παραβίασης ενός νόμου (της συνειδητής παραβίασης), όσο σημαντικό κι αν είναι, δεν αρκεί για να ενοποιήσει τις διαφορετικές κατηγορίες ποινικών, ούτε φυσικά την υποκειμενική στάση του καθενός. Ένα κάποιο ενοποιητικό ρόλο (κάθε άλλα παρά ολοκληρωμένο) παίζει το γεγονός της φυλάκισης. Ακόμα κι έτσι, όλα τα λουλούδια ανθίζουν στις φυλακές.

Αν πάντως μπορεί να βγει ένα συμπέρασμα απ' αυτή τη "συγκatoίτηση", αυτό θα είναι θετικό. Πριν όμως από κάθε προσπάθεια εξαγωγής συμπεράσματος, αυτό που χρειάζεται είναι η αποκατάσταση μιας νηφάλιας και αντικειμενικής ματιάς. Είναι σύνηθες στους αναρχικούς να ιδεολογικοποιούν την πραγματικότητα. Φτιάχνεται ένα είδωλο του ποινικού, ένα είδωλο που περιέχει μια σειρά από θεαματικές αναφορές (πχ. Μεσρίν), αλλά και αντανakλά ελλείψεις και προσδοκίες. Το πως είναι ή πρέπει να είναι ο ποινικός γίνεται συχνά αιτία μεγάλων δεινών όταν τα αποτελέσματα της σχέσης μαζί του αποδειχτούν διαφορετικά. Στην καλύτερη των περιπτώσεων, η πραγματικότητα ξαναϊδεολογικοποιείται αντίστροφα και ο ποινικός φορτώνεται όλες τις πιθανές και απίθανες αμαρτίες. Μακριά απ' όλα αυτά, για έναν αναρχικό η σχέση με τους ανθρώπους της παρανομίας μπορεί ν' αποδειχτεί σημαντική. Μια σειρά εμπειριών που αφορούν το νόμο και την καταστολή, εμπειριών που ήταν αδύνατο ν' αποκτηθούν στο στενό χώρο της πολιτικής δράσης, μια σειρά γνώσεων και μεθόδων, αλλά πάνω απ' όλα ένα πνεύμα αμεσότητας και αλήθειας στη δράση, το πνεύμα αυτό που συνήθως πνίγεται στο αγγάλισμα της ιδεολογίας.

Με δεδομένο και κατανοητό πως ένας που παρανομεί, ανεξάρτητα από τις όποιες κοινωνικές ή ταξικές καταβολές, είναι ένας συνθιτισμένος άνθρωπος που κουβαλάει όλες τις πιθανές αναστολές και αντιφάσεις του νόμιμου περιγύρου και που με τη σύλληψη και τη φυλάκιση, όλες αυτές τις αναστολές και αντιφάσεις τις βγάζει στην επιφάνεια, το κριτικό πνεύμα και η ικανότητα επιλογής γίνονται απαραίτητα για τον φυλακισμένο αναρχικό.

Οι ειδικές συνθήκες του πεδίου σύλληψη-φυλάκιση, όπου η δύναμη του νόμου γίνεται ξεκάθαρη, όπου το κράτος αδυνατεί να κρύψει την ουσία του, όπου ο καθένας φανερώνει ποιές πραγματικά είναι οι αντιλήψεις, οι δυνατότητες και οι αντοχές του, μπορούν να διαμορφώσουν ένα ευνοϊκό

έδαφος για τη διάδοση επαναστατικών ιδεών. Αν και δεδομένα όπως η σεξουαλική στέρηση (και άρα η όξυνση πατριαρχικών στάσεων), ένα πνεύμα ατομικισμού και καχυποψίας βάζουν εμπόδια, η ζυγαριά γέρνει στα θετικά.

Η διάδοση των ναρκωτικών και η παρουσία των αλλοδαπών τα τελευταία χρόνια, έχουν αλλοιώσει την "παραδοσιακή" σύσταση του κόσμου στις φυλακές, νέα ζητήματα έχουν ανοίξει· δεν θεωρώ όμως πως επηρεάζουν καθοριστικά τα δεδομένα στο θέμα που εξετάζουμε.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΙΜΥΛΗΣ: Είναι μεγάλο λάθος να προσπαθήσεις να δεις τους ποινικούς σαν ένα ομοιογενές κομμάτι και ακόμη μεγαλύτερο λάθος να προσπαθήσεις να τους δώσεις διαστάσεις "επαναστατικού υποκειμένου".

Ο ποινικός κρατούμενος έχει μια αρκετά διαφοροποιημένη εικόνα από αυτή του παρελθόντος και σαφώς πιο διαφορετική απ' αυτήν που θέλει να φαντάζεται ο χώρος της αμφισβήτησης. Αν και δεν μπορούμε να μιλάμε γενικά για πολιτικούς κρατούμενους σήμερα -είναι αρκετά μεγάλος σχημα και υπερβολικό στο βαθμό που δεν αντανakλά μια γενικευμένη κατάσταση- εντούτοις μπορούμε και συγκρίσεις να κάνουμε και αποτελέσματα να εξαγάγουμε.

Αναμφισβήτητα, υπάρχουν μεγάλες και χαώδεις διαφορές ανάμεσα σε ποινικούς και πολιτικούς. Δεν υπάρχουν κοινά σημεία ή αναφορές σ' αυτά τα δύο κομμάτια. Ακόμα και η παραβατικότητα, που ενδεχόμενως παρουσιάζεται ως ένα κοινό σημείο, έχει τελείως διαφορετικά χαρακτηριστικά και άλλα σημεία αναφοράς. Ο μοναδικός κοινός παρονομαστής σήμερα βρίσκεται σε αυτή την ίδια τη συγκatoίτηση, στα κοινά βιώματα κατά τη διάρκεια της φυλάκισης, στον τρόπο που και οι δύο κατηγορίες έχουν υποστεί την καταστολή. Οποιαδήποτε προσπάθεια οργανικής σύνδεσης μεταξύ των δύο κομματιών θα αποτελούσε μια τερατογέννηση, κάτι αρκετά ασαφές και ακαθόριστο.

- Η εικόνα του κρατουμένου σήμερα δεν ανταποκρίνεται σε εκείνη του εξαθλιωμένου -εργατικής καταγωγής- που κατέληγε στη φυλακή επειδή παρανόμησε για να ζήσει αυτός και η οικογένειά του. Οι παράνομοι αυτή τη στιγμή δεν είναι οι κολασιμένοι (ως κρατούμενοι) του παρελθόντος, έχουν τάσεις και σχέσεις ανταγωνιστικότητας και προστασίας με την εξουσία. Αξίζει να επισημάνουμε ότι ο κύριος τομέας ανάπτυξης της παρανομίας είναι τα ναρκωτικά και η προστασία. Και φυσικά η φυλακή δεν αποτελεί τόπο κάθαρσης. Κανείς δεν "μετανοεί" και κανείς δεν "σωφρονίζεται". Φυσικά όλα αυτά πάντα δεν ισχύουν για όλους. Υπάρχουν ποινικοί που έχουν να επιδείξουν μια καλή στάση, απέφυγαν την εμπλοκή με τα ναρκωτικά και απέρριψαν να διατηρεί μια φιλική -μόνο- σχέση μαζί τους. Πάντως είναι γεγονός πως μέσα απ' αυτή την επιβαλλόμενη συγκatoίτηση, μαθαίνεις και κατανοείς πολλά πράγματα.

Με διάφορους τρόπους -φανερους και μη- υπάρχει μια στενή σύνδεση ανάμεσα στη ψυχική νόσο και στη φυλακή. Συχνά μάλιστα, λόγω υπερασπιστικών πρακτικών των κατηγορουμένων για αξιόποινες πράξεις, είτε κυρίως λόγω των ΜΜΕ, αλλά και της "απολογητικότητας" όσων σχετίζονται με το ποινικό σύστημα, επανεμφανίζεται έμμεσα η θεωρία που θέλει την παραβατικότητα και την ψυχασθένεια να συνδέονται. Στον αντίποδα, υπάρχουν αυτοί που προτάσσουν την "ατομική ευθύνη" του παραβάτη, αρνούνται έως και τις ψυχολογικές συνέπειες του εγκλεισμού.

Ανεξάρτητα όμως απ' όλα αυτά, υφίσταται, σαν βασικό χαρακτηριστικό της φυλάκης, ένας ανοιχτός δρόμος με το ψυχιατρείο· ψυχοφάρμακα μοιράζονται σε μεγάλες ποσότητες στους κρατούμενους και οι ψυχίατροι έχουν μόνιμη παρουσία στα σωφρονιστικά καταστήματα. Ποιά είναι κατά τη γνώμη σας η σχέση της ψυχικής νόσου, τόσο με την παραβατικότητα, όσο και με το γεγονός του μακροχρόνιου -ή όχι- εγκλεισμού σε φυλακή; Πώς κρίνετε τις προσφερόμενες στις φυλακές ψυχιατρικές υπηρεσίες;

Συνέντευξη

με τον ψυχίατρο Θεωρή Διονυσόπουλο

Η "παραβατικότητα" και η "ψυχασθένεια", για την "Ακαδημαϊκή" (διάβαζε κατεστημένη) ψυχιατρική, συνδέονταν ανέκαθεν (και πάντως όχι αμφομονοσήμαντα). Η μόνη περίοδος στη διάρκεια της οποίας υπήρχε αντίπαλο δέος στις απόψεις της κατεστημένης ψυχιατρικής -αλλά και στις πρακτικές της- ήταν οι δεκαετίες '50-'60 (βλ. Kierkegaard, Szasz, Laing, Cooper, κλπ.). Όμως η -κακώς λεγόμενη- αντι-ψυχιατρική δεν ευδοκίμησε και αυτό οφείλεται σε μια σειρά λόγους που θα μπορούσαν να ομαδοποιηθούν σε δύο κατηγορίες:

α) Στο γενικότερο "ιδεολογικό" πιασγύρισμα που εντοπίζεται ήδη από την αρχή της δεκαετίας του '70, για να καταστεί κυρίαρχο στη δεκαετία του '80 και

β) Στο ότι δεν υπήρξαν εκείνες οι μελέτες, οι ορθές μεθοδολογικά, που θα υποστήριζαν (τεκμηρίωναν) τις κριτικές-ριζοσπαστικές θέσεις (επικέντρωση στις κοινωνικές παραμέτρους της ψυχιατρικής διαταραχής, κλπ.).

Πάντως, στον απόηχο αυτών των θέσεων γεννήθηκαν οι λεγόμενες "ριζοσπαστικές αναθεωρητικές απόψεις" για την ψυχική διαταραχή, που συνέβαλλαν αποφασιστικά στη δημιουργία και στην παραδοχή (ακόμη και στο επίπεδο της ακαδημαϊκής ψυχιατρικής) του βιο-ψυχο-κοινωνικού μοντέλλου της ψυχικής διαταραχής, όπου φυσικά

δίνεται άλλη βαρύτητα στα τρία συστατικά του μέρη (βιολογικό, ψυχολογικό, κοινωνικό).

Όσο για τα περί ατομικής ευθύνης, θεωρώ ότι αυτές οι απόψεις είναι αποκυήματα της εκάστοτε τρέχουσας ιδεολογίας.

Σχηματικά, στη δεκαετία του '60 (για την Ελλάδα, η πρώτη μεταπολιτευτική περίοδος), η άποψη ότι "για όλα φταίει η κοινωνία" τροφοδοτεί το "σοσιαλιστικό" λαϊκισμό. Για να φτάσουμε στην ακριβώς "αντίθετη" θεώρηση είκοσι χρόνια μετά, στη δεκαετία του '80, στη θέση ότι "για όλα φταίει το άτομο", θέση που είναι φανερό πόσο διευκολύνει την όποια εξουσία να παραβαίνει τους ίδιους τους "νόμους" της.

Απ' ό,τι είμαι σε θέση να γνωρίζω, η παρουσία των ψυχιάτρων στις φυλακές του ελληνικού κράτους δεν ήταν πάντοτε μόνιμη. Υπήρξαν μάλιστα -στην πολύ πρόσφατη ιστορία- περίοδοι, που το κράτος αναζητούσε επίμονα ψυχιάτρους για να διορίσει στις φυλακές και δεν έβρισκε. Φαίνεται ότι και αυτό το φαινόμενο συσχετίζεται με την -κάθε φορά- κυρίαρχη κοσμοαντίληψη: έτσι, κατά την πρώτη μεταπολιτευτική περίοδο, διαπιστώνεται σπάνη ψυχιάτρων στις φυλακές, αλλά και γενικότερα στους κατασταλτικούς μηχανισμούς. Κατά την τρέχουσα περίοδο, με κυρίαρχο ένα ι-διόμορφο μίγμα ρατσισμού της καθημερινότητας, εθνικο-σοσιαλισμού, "υπεροχής της φυλής"

(κι άλλα παρόμοια), φτάνουμε σιγά-σιγά σε συνωπισμό "επαγγελματιών ψυχικής υγείας" (δηλαδή, όχι μόνο ψυχιάτρων, αλλά και ψυχολόγων, "κοινωνικών" λειτουργών, κλπ.) στις φυλακές. Εδώ όμως πρέπει να επισημανθεί ότι στην αιτιολογία αυτής της μεταβολής έχει σημαντικό ρόλο και ο νόμος προσφοράς-ζήτησης (βλ. πληθωρισμός στο ιατρικό επάγγελμα).

Πολύ συνοπτικά (με ορατό τον κίνδυνο αξιωματικών διατυπώσεων), η ταπεινή μου γνώμη: η παραβατικότητα μικρή μόνο σχέση έχει με την ψυχική διαταραχή και μεγάλη με τις κοινωνικά καθορισμένες συνθήκες, δηλαδή φτώχεια, έλλειψη παιδείας-καλλιέργειας, εξαρτησιογόνες ουσίες, καταναλωτικό πρότυπο, κλπ. Αντίθετα, ο εγκλεισμός (όχι μόνο στη φυλακή, αλλά και στο άσυλο), είναι αίτιο γένεσης ψυχικής διαταραχής, που, τουλάχιστον για ορισμένους τύπους προσωπικότητας, μπορεί να παραμείνει για μακρό διάστημα (ή και μόνιμως), ακόμη και μετά το τέλος του εγκλεισμού.

Σχετικά με τις προσφερόμενες στις φυλακές ψυχιατρικές "υπηρεσίες" (τα εισαγωγικά να νοηθούν πολλαπλά): δεν μπορούν να κριθούν διότι δεν προσφέρονται σημειωτέον ότι η χορήγηση ψυχοφαρμάκων με τη σέσουλα και αδιακρίτως σε καμιά περίπτωση δεν συνιστά "ψυχιατρική υπηρεσία".

Ο κόσμος πίσω από τον τοίχο (μέρος 2ο)

Εμείς που ζούμε από την εξωτερική μεριά του τοίχου, λίγα ξέρουμε για τα τεκταινόμενα στην αντιπέρα όχθη. Μέχρι πρόσφατα, η σιωπή κάλυπτε το σωφρονιστικό σύστημα. Με εξαίρεση τον αναρχικό χώρο, σχεδόν κανείς δεν μιλούσε για την κατάσταση στις φυλακές, για τη Φυλακή. Τα τελευταία χρόνια τα πράγματα φαίνεται ν' αλλάζουν. Μια ατέρμονη παραφιλολογία σχετικά με τα "σωφρονιστικά καταστήματα" κατακλύζει τα Μέσα: κυκλώματα, δωροδοκίες, ναρκωτικά, επίορκοι κρατικοί λειτουργοί. Οι προβολές της δημοσιότητας λοιπόν, πέφτουν πάνω στις φυλακές. Μόνο που το φώς τους γεννά περισσότερα ερωτηματικά από τις απαντήσεις που δίνει. Αυτά τα ερωτηματικά θέσαμε σε κάποιους που νομίζουμε ότι ίσως μπορούν να ιχνηλατίσουν μερικές απαντήσεις. Γιώργος Μπαλάφας, Σπύρος Δαπεργόλας, Παναγιώτης Δριμυλής. Τρεις βιωματικές αφηγήσεις, μέσα πάντα από το πρίσμα της αντιεξουσιαστικής πολιτικής ένταξης. Επιπλέον, κουβεντιάσαμε και με δύο ανθρώπους, των οποίων ο επαγγελματικός ρόλος σχετίζεται με τις φυλακές, αλλά οι αντιλήψεις τους αρνούνται την Φυλακή: τον ψυχίατρο Θοδωρή Διονυσόπουλο και τη δικηγόρο Γιάννα Κούρτοβικ.

Παρατηρούμε με ολοένα μεγαλύτερη ανησυχία την τελευταία δεκαετία, μια αναβάθμιση του ρόλου του δικαστικού σώματος μέσα στο πλέγμα κυριαρχίας του εκσυγχρονιστικού καθεστώτος. Ειδικότερα, μετά τη λεγόμενη καθαροί και το σκάνδαλο Κοσκωτά, διακρίνουμε ένα διευρυμένο πολιτικό ρόλο των δικαστών, που φτάνει σε σημείο αυτονομίας της δικαστικής εξουσίας από τον έλεγχο της πολιτικής εξουσίας. Η σκλήρυνση της στάσης τους, οι ειδικές ερμηνείες των νόμων που παρουσιάζουν, η διάθεση παρέμβασης στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο, τους καταχωρούν ως ένα ιδιαίτερο και ξεχωριστό πόλο της κυριαρχίας.

- Ποιά είναι η γνώμη σας για τη θέση και στάση της δικαστικής εξουσίας;
- Σε ποιο βαθμό η σημερινή κατάσταση στις φυλακές είναι και απόρροια της δικαστικής σκλήρυνσης και αυθαιρεσίας;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΑΛΑΦΑΣ: Το "Δικαστικό Σώμα" δομείται ιεραρχικά και διοικείται από τους προϊστάμενους του στον Άρειο Πάγο. Αυτούς κυρίως διορίζει και μέσω αυτών η πολιτική εξουσία δίνει τις κατευθύνσεις στην Κρατική Υπηρεσία της Δικαιοσύνης.

Παρατηρούμε τα τελευταία χρόνια -και όχι μόνο στην Ελλάδα- μια τάση ενδυνάμωσης του ρόλου και αυτονομίας από την πολιτική εξουσία, αυτής της κατασταλτικής κρατικής υπηρεσίας. Προβάλλεται δε η παραπάνω τάση σαν ένδειξη της "ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης" ή περιβάλλεται το πέπλο του "εκδημοκρατισμού".

- Παράλληλα παρατηρούμε -πάλι παγκόσμια- μια τάση υποβάθμισης και αποδυνάμωσης της πολιτικής εξουσίας. Οι κρατικές κυβερνήσεις περιορίζονται σε ρόλο διαχειριστών της εξουσίας. Οι κεντρικές πολιτικές αποφάσεις παίρνονται πίσω από κλειστές πόρτες από τα υπερεθνικά κέντρα εξουσίας και δίνονται στους τοπικούς διαχειριστές προς εφαρμογή. Αυτά τα υπερεθνικά κέντρα εξουσίας, έχοντας την ανάγκη καλύτερης εποπτείας και ελέγχου των κατά τόπους σημαντικών κρατικών υπηρεσιών, δηλαδή των υπηρεσιών Ασφαλείας, Δικαιοσύνης, Οικονομικών, κλπ., έχουν αρχίσει να χρησιμοποιούν κανάλια για κατ' ευθείαν διασυνδέσεις με τους προϊστάμενους διευθυντές ή τα ηγετικά μπλοκ των υπηρεσιών αυτών, παρακάμπτοντας πολλές φορές τις τοπικές κυβερνήσεις.

- Μέσα απ' αυτό το πρίσμα πρέπει να δούμε και τις τάσεις αυτονομίας της Δικαιοσύνης ή τις ενδείξεις "ανυπακοής" στην πολιτική εξουσία.

Όμως θα ήταν λάθος ν' αποδώσουμε την καθημερινή αυθαίρετη σκληρή και άδικη λειτουργία των δικαστών, είτε σαν άτομα, είτε σαν υπηρεσία, μόνο στην παραπάνω τάση. Στο ελάχιστο δεν αποενοχοποιεί αυτή η μεταβολή, την πολιτική προϊστάμενη αρχή, ούτε καθόλου σημαίνει ότι οι πολιτικές επιλογές των διαχειριστών δεν βρίσκονται σε πλήρη ταύτιση με τα υπερεθνικά κέντρα εξουσίας.

Η δικαιοσύνη είναι ένας μηχανισμός καταστολής και ελέγχου της κοινωνίας, που υπηρετεί τα συμφέροντα της άρχουσας τάξης. Υπακούει μόνο σε αυτά τα συμφέροντα, λειτουργεί αυθαίρετα και κολυμπάει στην απέραντη θολούρα νόμων και διατάξεων που δίνουν την δυνατότητα στον κάθε της υπάλληλο να αποφασίζει κατά το κέφι του ή κατά τις κατευθύνσεις ή εντολές που έχει πάρει.

Κατά συνέπεια, η σημερινή απαράδεκτη κατάσταση στις φυλακές με την υπερπληθώρα κρατουμένων, εξαιτίας της υπερποινικοποίησης και των εξοντωτικών ποινών, είναι πολιτική επιλογή που διεκπεραιώνεται κύρια από τις δικαστικές υπηρεσίες, κατ' εντολή βεβαίως των πολιτικών προϊσταμένων τους.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΔΡΙΜΥΛΗΣ: Οι δικαστές στο παρελθόν δεν υπήρξαν τίποτε άλλο από υποχείρια της εκάστοτε κυβέρνησης, δημόσιοι υπάλληλοι που πραγματοποιούσαν τη θέληση των αφεντικών τους. Στην ουσία δεν χαιρούν κάποιας ιδιαίτερης εξουσίας.

Η αλλαγή του ρόλου τους οφείλεται και εντάσσεται μέσα στα πλαίσια του νεοφιλελεύθερου εκσυγχρονισμού της ελληνικής κοινωνίας και των θεσμών της. Από την στιγμή που το "εθνικό κράτος" αποσυντίθεται στην ουσία του, δίνοντας τη θέση του σταδιακά στο πολυεπίπεδο και πολυσύνθετο

κράτος των πολυεθνικών, περνώντας από την ταυτόχρονη συνύπαρξη και των δύο, είναι δεδομένο ότι θα πραγματοποιηθούν και έχουν πραγματοποιηθεί δομικές αλλαγές στον τρόπο λειτουργίας της κυριαρχίας.

Ο διευρυμένος πολιτικός ρόλος του δικαστή και η έντονη παρέμβασή του στη δημόσια ζωή, έρχεται να καλύψει τα κενά που εκ των πραγμάτων αφήνουν οι εθνικές κυβερνήσεις. Μιλάμε πια για μια ιδεολογική αναβάθμιση της θέσης τους, όπου παρουσιάζονται πλέον ως στυλοβάτες της έννομης τάξης, ερμηνεύοντας ή αγνοώντας νόμους, περιορίζοντας ατομικές και πολιτικές ελευθερίες. Η σκλήρυνση της στάσης τους χαρακτηρίζεται από την συντηρητική και αντιδραστική κριτική του πολιτικού συστήματος, έχοντας πρακτική εφαρμογή μέσα στις αιθούσες των δικαστηρίων, με τραγικές αποδέκτες τους κατηγορούμενους.

- Η κόντρα που φαινομενικά είχε ξεσπάσει και διατηρείται μεταξύ υπουργείου δικαιοσύνης και δικαστών, επί υπουργείας Γιαννόπουλου, φαίνεται ότι γίνονται φιλότιμες προσπάθειες ώστε να ξεπεραστεί, με αμοιβαίες υποχωρήσεις. Η πολιτική ηγεσία έχει ανάγκη αυτό τον ρόλο των δικαστών, ώστε να αποποιείται ευθύνες και οι δικαστικοί έχουν ανάγκη την αρμονική συνύπαρξη, ώστε να δίνουν δημοκρατική έμφαση στις ενέργειές τους.

Οι δικαστές σαφώς και ευθύνονται για την κατάσταση στις φυλακές. Ο νόμος Βενιζέλου φιλοδοξούσε στο να γίνει ένας ρυθμιστικός παράγοντας ανάμεσα στη δικαστική αδιαλλαξία και την ωμή πραγματικότητα. Δηλαδή, οι δικαστές δικάζουν ανεξάντλητα, με βαρείες καταδίκες και το κράτος νομοθετεί βοηθήματα, ώστε να μην φτάσουμε στο απροχώρητο και αδιαχώρητο μέσα στις φυλακές. Ο νόμος αυτός θεωρήθηκε από τους δικαστικούς ως εμπαιγμός και δημιούργησε αμέσως αντιδράσεις με άμεσο αποτέλεσμα τη σε μεγάλο μέρος μη εφαρμογή του. Εξαντλώντας τη δικαστική σκληρότητα, περιφρονούν τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος για την προφυλάκιση, ρίχνουν βαρείες καταδίκες, επιδεικνύουν ρατσιστική συμπεριφορά στις υποθέσεις αλλοδαπών, τους φτάνουν μόνο οι υποψίες για να καταδικάζουν, συμβουλία που αγνοούν το δικαίωμα της άδειας ή της αναστολής σε κρατούμενους.

Οι δικαστές είναι ένα καλό παράδειγμα ώστε να κατανοηθούν οι δομικές αλλαγές των θεσμών της κυριαρχίας και τα νέα πολυεπίπεδα κέντρα εξουσίας που διαμορφώνονται, και να γίνει πλέον σαφές στον επαναστατικό, ανατρεπτικό χώρο ότι απαραίτητη προϋπόθεση για ν' αντισταθείς απέναντι στον γίγαντα του νεοφιλελευθερισμού είναι η οργανωμένη πάλη και διαφορετικοί τρόποι ανάλυσης και δράσης απ' αυτούς που μέχρι τώρα έχουμε χρησιμοποιήσει.

ΣΠΥΡΟΣ ΔΑΠΕΡΓΟΛΑΣ: Οι αλλαγές που συντελούνται σε ευρωπαϊκό επίπεδο την τελευταία δεκαετία, έχουν προκαλέσει σοβαρές διαφοροποιήσεις, μόνιμες ή προσωρινές στις δομές των κρατικών μηχανισμών. Μετά την "αυτονομία" των media, της λεγόμενης 4ης εξουσίας, βρισκόμαστε μπροστά σε μια διαδικασία "αυτονομίας" της δικαστικής εξουσίας. Αν και πολύ θα το ήθελαν μερικοί αξιοθρήνητοι φύρερ της εισαγγελίας και του Αρείου Πάγου, αυτή η αυτονομία, σε αντίθεση με τον τύπο, δεν είναι και δεν θα μπορούσε να είναι ου-

σαστική. Μιλάμε περισσότερο για μια μικρή απώλεια ελέγχου τους από μεριάς κυβερνήσεων και μια γενική αναδιαπραγμάτευση του πεδίου κοινωνικού ελέγχου που αντιστοιχεί στους δικαστικούς. Συγκεκριμένα, η απώλεια από το κράτος των ιδεολογικών προσχημάτων της παλιάς καλής κοιμιστικής πάλης και η εμφάνισή τους σαν στυγνός διαχειριστές οικονομικών και κοινωνικών μεγεθών, χωρίς αναμεταξύ τους διαφοροποιήσεις, μαζί με την παράλληλη απώλεια του κυβερνητικού ελέγχου στην "πληροφορία", αφαίρεσε από τους κυβερνώντες την κοινωνική αίγλη που τους επέτρεπε την κυριαρχία σε όλους τους επιμέρους κρατικούς μηχανισμούς. Το κύμα "σκανδάλων" που σάρωσε πριν λίγα χρόνια τις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ήταν ένα ισχυρό πλήγμα στο κύρος της κοιμιστικής εξουσίας και ότι αφαιρέσει από το δικό της κύρος, το έδωσε στους δικαστικούς που (πρόσκαιρα βέβαια) πήραν τη σκυτάλη της διατήρησης της αξιοπρέπειας της πολιτικής εξουσίας καθαυτής. Στην Ελλάδα ειδικότερα, τα "σκάνδαλα" ήταν η εκκίνηση της δικαστικής "αυτονομίας", ο τελικός συμβιβασμός που επιτεύχθηκε στο σύνολο του κρατικού μηχανισμού (ο Κόκκινος δεν εξελίχθηκε στον έλληνα Ντι Πιέτρο), αλλά και την αρχή μιας σταθερής "επί ίσοις όροις" διαπραγμάτευσης κυβερνήσης-δικαστικών.

- Σήμερα αντιμετωπίζουμε την προοπτική μιας "δικαστικής χούντας". Όχι όμως μιας χούντας που θα καταλάβει το κράτος, αλλά μιας χούντας που θα ελέγχει κάθε σημείο του κοινωνικού ιστού. Η κυβέρνηση, μέσω του Γιαννόπουλου εξασφαλίζει το απυρόβλητο των εκσυγχρονιστικών δολοφονικών και σε αντάλλαγμα χαρίζει (ή και ξεφορτώνεται) ένα μέρος της κατασταλτικής επίθεσης, αυτό που έπεται κάποιων κεντρικών βασικών επιλογών. Ο απλός πολίτης, ο φυλακισμένος, ο νεολαίος, ο οδηγός, ο απεργός, ο οποιοδήποτε, θα βρίσκεται όλο και περισσότερο όμηρος στα χέρια του κάθε ψυχοπαθή εισαγγελέα, σύντομα θα δούμε και νέες παρanoiικές κατασταλτικές ανακαλύψεις. Το πόσο θα διευρυνθεί η αρμοδιότητα των δικαστικών είναι κάτι που παίζεται. Η κυβέρνηση έχει φυσικά θέσει σαφή όρια, τα media το ίδιο. Η αδιαστική χαρά του δικαστή που εξοντώνει επιτρέπεται μέχρι του σημείου που περνάει στα χωράφια άλλων. Το σημείο όμως αυτό είναι αρκετό ώστε να μιλάμε για ένα μερικό εκφασισμό της κοινωνίας.

Επειδή το όριο του κράτους δεν τοποθετείται από την καλή του διάθεση, αλλά από το μέγεθος της κοινωνικής παθητικότητας, η αντιμετώπιση ενάντια συνολικά στις κρατικές επιλογές είναι αναγκαία.

Όσο για τις φυλακές, εδώ είναι ο τόπος που η "δικαστική χούντα" βρίσκει την απόλυτη περιγραφή της. Ότι και να ειπωθεί είναι λίγο. Μιλάμε για την παιδική χαρά των δικαστών που μοιράζουν δεκαετίες και ισόβιες κατά βούληση. Τίποτα, ούτε καν κρατικοί νόμοι, δεν αγγίζει την αυθαιρεσία τους. Και το αστείο είναι πως διεκδικούν ακόμα περισσότερη δύναμη και αν κάτι τους έχει κάπως μπλοκάρει είναι ο κίνδυνος μιας ανάφλεξης στις φυλακές, που το κόστος της, θα το πληρώσει η κυβέρνηση.

Είναι τελικά στο χέρι των ζωντανών δυνάμεων της κοινωνίας να κόψουν το δρόμο της δικαστικής επέλασης, όχι μόνο μέσα στις φυλακές αλλά και έξω από αυτές.

Έρχονται κατά καιρούς στην επιφάνεια δραματικές περιπτώσεις ανθρώπων που, αφού πέρασαν ένα σοβαρό διάστημα φυλακισμένοι, επανέρχονται στην κοινωνία αντιμετωπίζοντας αδιέξοδα. Πολύ συχνά μάλιστα, τέτοιες περιπτώσεις αποκαλύπτονται όταν ο πρώην φυλακισμένος περνά πάλι στην παρανομία και ξαναφυλακίζεται. Από τα "talk show" έως τις στατιστικές αναφορές για την υποτροπή, το γενικό πνεύμα "κατανόησης και συμπάθειας" για τον φυλακισμένο, δεν αρκεί για να απάλυνει το σοκ της επιστροφής. Ποιά η θέση ενός τέτοιου ανθρώπου στην κοινωνία; Υπάρχει, με τις σημερινές συνθήκες, δυνατότητα για την λεγόμενη "κοινωνική επανένταξη"; Γιατί, κατά τη γνώμη σας, το κράτος και η δικαιοσύνη δείχνουν να αδιαφορούν για αυτή την ίδια την επανένταξη, που, όπως ισχυρίζονται, αποτελεί το στόχο του σωφρονισμού;

Με αφορμή την τελευταία εμφάνιση του υπουργού δικαιοσύνης, αλλά και όσα κατά καιρούς παρουσιάζονται στον τύπο, αφήνεται η εντύπωση ότι οι ψυχίατροι ασκούν και άλλες δραστηριότητες(;) στη φυλακή. Παλιότερα υπήρχε το χαρτί του ακαταλόγιστου, σήμερα ο χαρακτηρισμός του χρήστη -και όποια ευνοϊκή μεταχείριση συνεπάγεται στο δικαστήριο ο χαρακτηρισμός- σε ανθρώπους που δεν είναι χρήστες. Πώς κρίνετε αυτές τις καταγγελίες; Υπάρχει όντως πρόβλημα, στον τρόπο χαρακτηρισμού του τοξικομανή και σε ποιο βαθμό το όλο θέμα εντάσσεται στο κλίμα ναρκωφობίας και σκλήρυνσης της κατασταλτικής πολιτικής στο θέμα των ναρκωτικών;

Οι θεσμοί ("κοινωνικό" κράτος, κλπ.) δεν βοηθάνε την επανένταξη, ακόμα και την "επένταξη", όπως νοείται από την ίδια την εξουσία. Μιλώντας για κοινωνική επανένταξη, πρέπει να έχουμε πάντα υπόψη ότι μιλάμε για δύσκολα πράγματα, στην κυριολεξία. Παρόλα αυτά, δυνατότητες για επανένταξη (χωρίς εισαγωγικά) υπάρχουν, εφόσον το άτομο, αφ' ενός, έχει μια ορισμένη βούληση και συγκρότηση και εαν, αφ' ετέρου, υπάρξει υποστηρικτικό περιβάλλον κατάλληλο. Το τελευταίο αυτό είναι πολύ σημαντικό και σαν τέτοιο νοείται το δίκτυο διαπροσωπικών σχέσεων, δηλαδή οι φίλεις (με την ευρεία έννοια), η οικογένεια (μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις, που αν δεν υπάρχουν μπορεί να λειτουργήσει αρνητικά), εναλλακτικοί -στην εξουσία- θεσμοί.

Το κράτος (για την κρατική "δικαιοσύνη" ως μη μιλάμε) δείχνει να αδιαφορεί (ή και, ορθότερα, παρεμποδίζει την επανένταξη) για δύο λόγους, που αναφέρονται πιο κάτω χωρίς σειρά σπουδαιότητάς: α) αν ο αποφυλακισμένος δεν δώσει "γη και ύδωρ" στην εξουσία, είναι κοινή διαπίστωση ότι αυτή θα στέκεται εχθρικά απέναντί του και μετά την αποφυλάκιση (ίσως μάλιστα τώρα, ακόμη πε-

ρισσότερο, σε ορισμένες πλευρές, απ' ότι κατά τη διάρκεια έκτισης της ποινής). Δείγμα περίτρανο ότι μια επανένταξη πράγματι **κοινωνική** δεν το ενδιαφέρει: αντίθετα, ο "ανυπότακτος" θα σπρωχτεί συστηματικά στην υποτροπή και τον, εκ νέου, εγκλεισμό.

β) Μιλώντας ειδικότερα για το ελληνικό κράτος, δεν θα πρέπει να μας διαφεύγει ότι -από 20ετίας περίπου- βρίσκεται σε μια ιδιότυπη κατάσταση σήψης, της οποίας μιας από τις συνέπειες είναι και η παράλυσή του σε πολλούς τομείς (όχι πάντως στον κατασταλτικό τομέα!).

Δεν είχα την τιμή να παρακολουθήσω την τελευταία εμφάνιση του υπουργού επί της "δικαιοσύνης" (πολλαπλά εισαγωγικά). Ως προς τις καταγγελλόμενες άλλες δραστηριότητες των ψυχιάτρων (παράνομος χρηματισμός;) στη φυλακή, αν και δεν έχω υπόψη μου κάτι συγκεκριμένο, θεωρώ ότι η ανθρώπινη και επιστημονική ποιότητα ορισμένων τουλάχιστον ψυχιάτρων (και για να είμαστε ακριβείς, των περισσότερων ίσως, απ' αυτούς που σχετίζονται επαγγελματικά με τις φυλακές) επιτρέπει κάθε είδους τέτοιες, και άλλες, δραστηριότητες "υψηλού ήθους", όπως ο ψευδής χαρακτηρισμός ως "χρηστών", ατόμων, που, η μόνη τους σχέση με τα ναρκωτικά, είναι ότι τα εμπορεύονται (συνήθως σε χοντρικές ποσότητες). Για τον χαρακτηρισμό του τοξικομανούς, είναι γεγονός ότι σε μερικές περιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν δυσκολίες: όμως η επιστημονικά ορθή εφαρμογή της ψυχιατρικής διαγνωστικής μεθόδολογίας, συνήθως δεν αφήνει και πολλά περι-

θώρια αμφιβολιών για το εάν ένα άτομο είναι εξαρτημένο από μία -ή περισσότερες- ουσίες (και άρα κατά νόμον "χρήστης") ή όχι. Η εφαρμογή αυτής της μεθοδολογίας όμως, στο πλαίσιο του λεγόμενου "σωφρονιστικού" συστήματος, παρουσιάζει "αντικειμενικές" δυσκολίες, όπως, για παράδειγμα, η έλλειψη χρόνου (συνήθως απαιτείται, μετά από μια μόνο συνέντευξη, που μάλιστα σπανίως έχει την απαιτούμενη διάρκεια, να αποφανθεί ο γιατρός περί του εάν ο εξεταζόμενος είναι "χρήστης", δηλαδή εξαρτημένος, ενώ είναι απαραίτητη μια πολύπλευρη-εκτίμηση κοινωνικών, βιολογικών και ψυχολογικών παραμέτρων για ικανό διάστημα με τη βοήθεια και ψυχοτεχνικών κλιμάκων και εργαστηριακών εξετάσεων: το όλον απαιτεί συνεργασία περισσότερων του ενός ειδικών -αν και παραμένει ευθύνη κυρίως του ψυχιάτρου- και χρονικό διάστημα που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από αρκετές βδομάδες και, συνήθως, περισσότερο από τρεις μήνες). Αλλά, όπως

είναι γνωστό, οι "παράγοντες της δίκης" το "βλέπουν αλλιώς" το πράγμα.

Η σκλήρυνση της κατασταλτικής πολιτικής στο θέμα των ναρκωτικών και η συνακόλουθη ναρκωφobia, εντάσσεται στην στρατηγική της κυριαρχίας για μεγαλύτερο έλεγχο των ατόμων και των συλλογικοτήτων που δεν υποτάσσονται στο πλέγμα της εξουσίας: το κλίμα που συστηματικά καλλιεργείται, κυοφορεί και διευκολύνει την καταστολή σε πολλά επίπεδα (άμεση κρατική βία, νομικό πλέγμα, αποτελεσματικότερη πλύση εγκεφάλων από τα "Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης(!)", κλπ.).

Το "έργο" το έχουμε ξαναδεί και το βλέπουμε επί μια εικοσαετία, σε άλλη παραλλαγή, όπου στη θέση της ναρκωφობίας υπήρχε η τρομολαγνεία, με παρόμοιες όμως παρενέργειες (πχ. στη Γερμανία, νόμος για τον περιορισμό του δικαιώματος στην εργασία των "υπόπτων" για τρομοκρατική δράση και των "συνοδοιπόρων", στην Ελλάδα, ο γνωστός "τρομονόμος", κλπ.).

Συνέντευξη

με τη δικηγόρο Γιάννα Κούρτοβικ

Η υπεράσπιση του πολίτη απέναντι στο νόμο είναι αναφαίρετο δικαίωμά του. Τί γίνεται όμως όταν το δικαίωμα αυτό παραβιάζεται από το δικηγόρο του; Έχουν υπάρξει καταγγελίες για δικηγόρους που εμπλέκονται σε κυκλώματα στο χώρο της δικαιοσύνης, για άλλους που συνεργάζονται με τις διωκτικές αρχές. Είναι επίσης κοινά αποδεκτή μια ληστρική συμπεριφορά που εκδηλώνουν απέναντι στα προβλήματα των κρατουμένων, ειδικά οι λεγόμενοι μεγαλοδικηγόροι. Πώς αντιμετωπίζεται αυτό το ουσιαστικό πρόβλημα που έχει πια να κάνει με το μοναδικό δικαίωμα που έχει ο κρατούμενος, αυτό της υπεράσπισης;

Το εδωλίο του κατηγορούμενου το δημιουργεί το "σύστημα δικαίου" (καταστολής). Το ίδιο σύστημα ορίζει και το δικαίωμα υπεράσπισης. Το ίδιο σύστημα δημιουργεί και τους δικηγόρους. Είμαστε -όσο και αν με θίγει που το λέω- μέρος του ίδιου μηχανισμού, που ελέγχει, καταστέλλει, περιορίζει, δικάζει και τιμωρεί. Θα έλεγα, επομένως, ότι είναι ανακόλουθο να ζητάμε από τους δικηγόρους να είναι κάτι διαφορετικό από αυτό που ορίζει ο ρόλος τους μέσα στους θεσμούς, αυτούς τους θεσμούς ακριβώς που νομιμοποιούν την ύπαρξή τους. Η συνείδηση καθορίζεται από το είναι και έτσι και αλλιώς, οι εξαιρέσεις φτιάχνουν παντού την ιστορία.

Παρατηρούμε μια συστηματική καταπάτηση των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων των αλλοδαπών κρατουμένων, τόσο κατά τη σύλληψη και τη δίκη τους, όσο και κατά τη διάρκεια παραμονής τους στις φυλακές. Στα δικαστήρια συχνά παρουσιάζονται μπροστά στην έδρα μην έχοντας γνώση της δικογραφίας, λόγω διαφορετικής γλώσσας, μη μπορώντας να υπερασπίσουν τον εαυτό τους χωρίς διερμηνέα, αντιμετωπίζοντας δικαστικές προκαταλήψεις από μέρους των δικαστών. Για τον αλλοδαπό κρατούμενο, η υποψία είναι αρκετή για την καταδίκη του. Έχει

ασχοληθεί ο Δικηγορικός Σύλλογος με αυτό το θέμα και ποιά είναι η γνώμη του; Πώς αντιμετωπίζουν οι δικηγόροι τους αλλοδαπούς;

Οι λεγόμενες "εγγυήσεις" του συστήματος δικαίου -μια σημαντική αστική κατάκτηση- δεν ισχύουν, πράγματι, για τους αλλοδαπούς κρατούμενους. Αυτό ίσως εξηγεί γιατί το 1/3 των εγκλειστών στις φυλακές μας είναι αλλοδαποί, όταν είναι μόνο το 5% του πληθυσμού, γιατί αλλοδαποί είναι οι περισσότεροι προφυλακισμένοι, γιατί συνωστίζονται στις χειρότερες φυλακές, γιατί υπάρχουν γι' αυτούς ειδικά κρατητήρια (όπως του Ελληνικού και της Δραπετσώνας, όπου, αυτή τη στιγμή που μιλάμε, εξελίσσεται και μια απεργία πείνας), γιατί οι φυλακές ανηλίκων και τα αναμορφωτήρια είναι γεμάτα από ξένους. Είναι γνωστό ότι, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη, οι μετανάστες πρώτης, δεύτερης και τρίτης γενιάς και κυρίως οι μουσουλμάνοι, είναι τα συστηματικά θύματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, κακοποιήσεων, βασανιστηρίων, κλπ. Στις αγγλικές φυλακές, η έκθεση της Διεθνούς Αμνηστίας αναφέρει τον προηγούμενο χρόνο 5 θανάτους αλλοδαπών για τους οποίους γίνονται ανακρίσεις. Στην Ελλάδα έχουμε μόνο δύο θανάτους σε κρατητήρια τα τελευταία 6 χρόνια (μία του Σ. Ακτάρ, τούρκου πρόσφυγα, το '91 και μία του Α. Οσμάντζε, πομάκου από τη Θράκη, το '96). Έχουμε όμως πολλούς βασανισμούς κρατούμενων και ιδιαίτερα αλλοδαπών, οι πάμπολλες καταγγελίες όμως δεν συγκινούν κανένα εισαγγελέα.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου και λειτουργεί με καταστατικό που αποτελεί νόμο. Πέρα από ιδιαίτερες στιγμές συγκυρίας και συσχετισμών, οι αντιπρατιστικές ευαισθησίες και ανησυχίες του συμβαδίζουν κατά κανόνα με αυτές του δημόσιου τομέα. Πρέπει να πούμε πάντως, ότι εδώ και μερικούς μήνες, έχει ανακοινώσει ο Σύλλογος τη δημιουργία μιας επιτροπής νομικής βοήθειας για άπορα άτομα και ε-

πομένως και για αλλοδαπούς. Πρέπει να πούμε ακόμη ότι τα κεφάλαια και πάλι τα παρέχει το ίδιο το κράτος.

Την τελευταία δεκαετία βλέπουμε μια αναβάθμιση του ρόλου του δικαστικού σώματος μέσα στο πλέγμα κυριαρχίας του εκσυγχρονιστικού καθεστώτος. Ειδικότερα, μετά τη λεγόμενη κάθαρση και το σκάνδαλο Κοσκωτά, διακρίνουμε ένα διευρυμένο πολιτικό ρόλο των δικαστών, που φτάνει σε σημείο αυτονομίας της δικαστικής εξουσίας από τον έλεγχο της πολιτικής εξουσίας. Η σκλήρυνση της στάσης τους, οι ειδικές ερμηνείες των νόμων που παρουσιάζουν, η διάθεση παρέμβασης στο δημόσιο και ιδιωτικό βίο, τους καταχωρούν ως ένα ιδιαίτερο και ξεχωριστό πόλο της κυριαρχίας. Ποιά είναι η γνώμη σας για τη θέση και στάση της δικαστικής εξουσίας; Σε ποιο βαθμό η σημερινή κατάσταση στις φυλακές είναι και απόρροια της δικαστικής σκλήρυνσης και αυθαιρεσίας;

Δεν θα έλεγα ότι η αναβάθμιση του ρόλου των δικαστών είναι ζήτημα εκσυγχρονισμού. Μάλλον αναχρονισμός μου φαίνεται, θα έλεγα ότι αγγίζει τα όρια του σκοταδισμού. Υπάρχει πραγματικά τον τελευταίο καιρό μια ανακατανομή της δύναμης μεταξύ των εξουσιών.

Όσο οι πολιτικοί και αυτοεξεφτελίζονται και αυτοαναίρονται, και όσο το κράτος του Αστυνομικού περιορίζεται και ελέγχεται, το κενό καταλαμβάνει το κράτος των Δικαστών. Όπου δεν μπήκε ο νόμος και η αστυνομία, μπαίνει το αιχμηρό βλέμμα του εισαγγελέα, και αυτό είναι συχνά αποδεκτό από την κοινωνία πολύ περισσότερο από το χέρι του αστυνομικού. Οι δικαστές ουσιαστικά ξεφεύγουν από τον έλεγχο του συστήματος (οι θεσμοί ελέγχου είναι ελάχιστοι και απαγορευτικοί για τον πολίτη), ξεφεύγουν και από τον έλεγχο της κοινωνίας και της πολιτικής εξουσίας. Φαίνεται ότι ήρθε η στιγμή να νοσταλγίσουμε την εποχή που η δικαιοσύνη δεν ήταν και τόσο "ανεξάρτητη".

EZLN: Συνεχίζουμε με το πρόσωπο καλυμμένο και το χέρι οπλισμένο

FZLN: Δεν είμαστε το πολιτικό σκέλος του EZLN

(...) Δεν πρόκειται να μετασχηματιστούμε σε πολιτική ειρηνική δύναμη. Ο πόλεμος συνεχίζεται στο μεξικάνικο νότο και οι ζαπατίστας συνεχίζουν οπλισμένοι και έτοιμοι να αγωνιστούμε. Ο EZLN συνεχίζει να προκαλεί την κυβέρνηση με τα όπλα, το δίκαιο και την ιστορία.

Αυτή είναι αλήθεια, αδελφια φρεντίστας. Στα βουνά μας συνεχίζει να κυματίζει το μαύρο του πόνου και το κόκκινο του αίματος που χρωματίζει τη σημαία μας.

Και θα συνεχίσουμε μέχρι να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις μας, μέχρι ο ένοπλος αγώνας μας να μετατραπεί σε εμπόδιο για τον επαναστατικό μετασχηματισμό της χώρας.

Έτσι ο EZLN συνεχίζει ένοπλος, συνεχίζει παράνομος, συνεχίζει εξεγερμένος, συνεχίζει να ζει.

Αλλά ζαπατίστας δεν υπάρχουν μόνο στον EZLN. Δεν υπάρχουν μόνο ζαπατίστας ένοπλοι και παράνομοι. Υπάρχουν επίσης ζαπατίστας πολίτες και ειρηνικοί. Υπάρχουν ζαπατίστας στον FZLN και σε άλλους χώρους.

Όταν καλούσαμε στην σχηματισμό του FZLN νομίζαμε πως η ειρήνη ήταν κοντά και πως η εξέγερση μας έπρεπε να αναζητήσει νέους δρόμους και νέες μορφές αγώνα για να συνεχίσει το ξεροκέφαλο βηματισμό της. Αλλά κάναμε λάθος.

Η ειρήνη δεν ήταν κοντά. Η ειρήνη παραμένει μακριά. Η κυβέρνηση χρησιμοποίησε και χρησιμοποιεί το ψεύδος, θεωρεί πως η ειρήνη είναι παράδοση και τιμωρία.

Αλλά δεν μπορούμε να συνεχίζουμε να σας ζητούμε να μας περιμένετε, να μην προχωράτε, να μην αναπτύσσετε, να μην οργανώνετε μέχρι να υπάρξει ειρήνη δίκαιη και αξιοπρεπής και μέχρι να μπορέσει ο EZLN να μοιραστεί μαζί σας το παρόν και το μέλλον(...)

Δεν μπορεί μια στρατιωτική δύναμη να οδηγεί τα πολιτικά σας βήματα και να σας θέτει σε κίνδυνο. Αυτό δεν πρέπει ούτε μπορεί να γίνει(...)

(Απόδοση από το χαιρετισμό της Γενικής Διοίκησης του EZLN στην εναρκτήρια εκδήλωση του ιδρυτικού συνεδρίου του FZLN)

Μετά από είκοσι μήνες πειραματισμών, αντιπαραθέσεων και αναζητήσεων, γεννήθηκε στις 13 Σεπτεμβρίου το Frente Zapatista de Liberación Nacional (FZLN) - χωρίς τη συμμετοχή του EZLN ένα μέτωπο πολιτών στο περιθώριο του ένοπλου ζαπατισμού, μια "νέα πολιτική οργάνωση" που προσπαθεί να ασκήσει πολιτική χωρίς να ενδιαφέρεται για την εξουσία και που συγκροτείται από ένα κοινωνικό συνονθύλευμα τουλάχιστον ι-διόμορφο. Συγκεκριμένο και απροσδιόριστο οργανωτικά και πολιτικά, αγχωμένο, νευρικό και αισιόδοξο στα πρώτα του βήματα, το "νέου τύπου" αυτό πολιτικό σχήμα των "χωρίς κόμμα", αποτελεί σίγουρα μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα πρόκληση για την πολιτική ζωή του Μεξικού. Είναι κάτι που δεν υπήρξε ποτέ πριν. Το FZLN, "τελευταίο στοίχημα για την ειρήνη", θεωρείται η τρίτη προσπάθεια - έκκληση για την οργάνωση της λεγόμενης κοινωνίας των πολιτών στη βάση της αρχής του "να διοικείς υπακούοντας", και ενάντια στο σύστημα του κόμματος-κράτος. Οι δύο προηγούμενες - η προσπάθεια για τη συγκρότηση της Convencion Nacional Democrática (CND) τον Ιούνιο του 1994 με τη Δεύτερη Διακήρυξη της ζούγκλας Λακαντόνα, καθώς και αυτή για το σχηματισμό του Movimiento para la Liberación Nacional (MLN), τον Γενάρη του 1995 με την Τρίτη Διακήρυξη της ζούγκλας Λακαντόνα, απέτυχαν κυρίως λόγω της απουσίας οργάνωσης "από τα κάτω", της αδιαφορίας για τις ανάγκες των ανθρώπων της κοινοτικής γης, του εργοστασίου, του σχολείου, της συνοικίας, αλλά και της δογματικής μυωπίας σεχταριστικών ομάδων της "ριζοσπαστικής αριστεράς". Πρόκειται γι' αυτούς που αφού επιχείρησαν να χειραγωγήσουν τη CND στη συνέχεια συγκρότησαν το Ευρύ Μέτωπο για το Κίνημα Εθνικής Απελευθέρωσης (FAC-MLN), κατηγορώντας τους ζαπατίστας ως ρεφορμιστές, ξεπερασμένους και ενδοτικούς. Είναι οι ίδιοι που τώρα έχουν γίνει ως και βουλευτές. Είναι οι ίδιοι που ενόψει της μεγάλης πορείας των ζαπατίστας ανακοίνωσαν πως θα συναντηθούν με μέλη του FZLN και του EZLN για τη συνδιοργάνωση των εκδηλώσεων, για να δεχτούν την κατηγορηματική διάψευση και των δύο και να αποδείξουν για άλλη μια φορά τον ο-πορτουνοισμό τους.

Ένα μέτωπο πολιτών που εμπνέεται από ένα στρατό

Η εναρκτήρια τελετή του ιδρυτικού συνεδρίου του Frente ξεκίνησε με πολύωρη καθυστέρηση το Σάββατο 13 Σεπτεμβρίου στην ιστορική αίθουσα χορού Los Angeles, με την παρουσία του νέου κυβερνήτη της Πόλης του Μεξικού και αρχηγού του κόμματος της αριστερής αντιπολίτευσης, C. Cardenas, -ως απλού προσκεκλημένου μεταξύ των 168 υπολοίπων- και την αποθεωτική υποδοχή των χιλίων εκατόν έντεκα που, όπως είπε κάποιος "φθάνουν πάντοτε καθυστερημένοι, αλλά πάντοτε έγκαιρα".

Το κείμενο - ντοκουμέντο που επεξεργάστηκε και παρουσίασε η Οργανωτική Επιτροπή - στην οποία συμμετείχαν και πέντε μέλη της Γε-

νικής Διοίκησης του EZLN - στους συμμετέχοντες (ως άτομα, ως μέλη ή ως απεσταλμένοι των περίπου 800 Επιτροπών Πολιτών για το Διάλογο) και στους παρατηρητές του συνεδρίου (από το Μεξικό, τις Ηνωμένες Πολιτείες, την Ευρώπη, την Αυστραλία) περιελάμβανε διαφορετικές προτάσεις που είχαν α-

λυάριθμες και πολλές φορές αλληλοσυγκρουόμενες απόψεις από τους 3000 και πλέον συμμετέχοντες "πολίτες ζαπατίστας", από 13 διαφορετικές πολιτείες που συμμετείχαν στα 14 τραπέζια εργασίας τα οποία βρισκόνταν διασκορπισμένα σε ολόκληρη την πόλη. Το ζήτημα που προκάλεσε την

ποσταλεί ως στις 30 Ιούλη του 1997 και που αφορούσαν την Διακήρυξη Αρχών του FZLN, τα σύμβολα, το πρόγραμμα του αγώνα, τη δομή και τις θέσεις, το πλάνο δράσης, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων, τη χρηματοδότηση και τις επιτροπές εργασίας.

Ο EZLN, με τη φωνή του Obed μέλους της Πολιτικής Επιτροπής και επικεφαλής της πορείας, διευκρίνισε πως δεν θα αποτελέσει μέρος του FZLN, δεν θα μετασχηματιστεί σε ειρηνική πολιτική δύναμη και δεν θα εγκαταλείψει τα όπλα, παρά τις διθυραμβικές και παραπλανητικές κυβερνητικές ανακοινώσεις. "Η ειρήνη παραμένει μακριά. Ο πόλεμος συνεχίζεται στο μεξικάνικο νότο και οι ζαπατίστας συνεχίζουν ένοπλοι και έτοιμοι να αγωνιστούμε. Ο EZLN συνεχίζει οπλισμένος, συνεχίζει παράνομος, συνεχίζει εξεγερμένος, συνεχίζει να ζει. Το FZLN πρέπει να γεννηθεί και να βαδίσει χωρίς εμάς. Πρέπει να αποκτήσει το δικό του πρόσωπο", αναφέρει μεταξύ άλλων η ανακοίνωση της Γενικής Διοίκησης του EZLN.

Από την πλευρά του, ο Javier Elorriaga, μέλος της Συντονιστικής Επιτροπής του Frente, σημείωσε πως η πρόταση για τη δημιουργία μιας πολιτικής δύναμης νέου τύπου - που δεν αναζητά την εξουσία - είναι μέρος του ρεύματος αλλαγών που η μεξικάνικη κοινωνία εκδήλωσε από το 1968 μέσω της αυτοοργάνωσης. "Ο σχηματισμός του FZLN είναι ένα διπλό χρέος. Πρώτα ως συνέχεια των ιστορικών αγώνων της λαϊκής αντίστασης και στη συνέχεια ως απάντηση στην πρωτοβουλία που ο EZLN έλαβε με την Τέταρτη Διακήρυξη της ζούγκλας Λακαντόνα, την 1η Γενάρη του 1996. Είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε ενάντια στο γερασμένο σύστημα, να συνεχίσουμε να αγωνιζόμαστε για το αδύνατο".

Τις επόμενες δύο μέρες - 14 και 15 Σεπτεμβρίου - αναπτύχθηκαν πο-

οξύτερη αντιπαράθεση ήταν αυτό της "διπλής στράτευσης", της δυνατότητας δηλαδή να είναι κάποιος μέλος του FZLN και ταυτόχρονα μέλος ενός κόμματος ή μιας πολιτικής οργάνωσης, ενώ αυτό στο οποίο υπήρξε σχεδόν πλήρης ομοφωνία ήταν ο σχηματισμός μιας πολιτικής οργάνωσης, νόμιμης και ανεξάρτητης από τον EZLN, που τα μέλη της δεν θα αναζητούν κυβερνητικές θέσεις και θα συγκροτούνται στη βάση των Επιτροπών Πολιτών για το Διάλογο. Αρκετοί συμμετέχοντες υποστήριξαν πως πολλοί από τους "πολίτες ζαπατίστας" δραστηριοποιούνται στο κόμμα της Επαναστατικής Δημοκρατίας (PRD, το κόμμα της αριστερής αντιπολίτευσης), ενώ άλλοι επέμεναν πως η συμμετοχή στο Frente μελών πολιτικών κομμάτων έρχεται σε αντίθεση με τις αρχές της Τέταρτης Διακήρυξης της ζούγκλας Λακαντόνα που απευθύνεται στους πολίτες "χωρίς κόμμα" καθώς και σ' αυτούς που δεν επιθυμούν την εξουσία. Τη μέρα της γενικής ψηφοφορίας στην γενική ολομέλεια, οι συμμετέχοντες στο ιδρυτικό συνέδριο του Frente πηγαινόερχονταν νευρικοί, ανυπομόνοι, υπερκινητικοί και κάποιες στιγμές επικράτησαν χαστικές διαδικασίες. Η μεταμόρφωση πάντως που πολλοί περιέμεναν - με πρώτη την κυβέρνηση - δεν πραγματοποιήθηκε: το FZLN δεν αποτελεί την αναγέννηση του ζαπατισμού χωρίς όπλα. Το νέο αυτό μέτωπο προσφέρει μια οργανωτική δομή στο ρεύμα των πολιτών συμπαθούντων του EZLN, δεν αντικαθιστά τον EZLN. Επιρεασμένο από την πολιτική εμπειρία της Τσιάπας, προσβλέπει στην δημιουργία μιας λαϊκής εναλλακτικής πολιτικής που θα στηρίζεται στην άσκηση της άμεσης δημοκρατίας, στην κοινωνική οργάνωση των κοινοτήτων καθώς και στα λεγόμενα "κοινωνικά κινήματα διαμαρτυρίας". Η, σύμφωνα και με τα λεγόμενα του J. Elorriaga, "αντί να

αγωνίζεται για τον κοινωνικό μετασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων παραγωγής (...), χρειάζεται να κατανοήσει πως ο ρόλος του είναι πιο ταπεινός: να αγωνίζεται για να δημιουργήσει τις απαραίτητες συνθήκες ώστε η πλειοψηφία να μπορεί να αποφασίσει αν θα αλλάξει ή όχι τις σχέσεις παραγωγής". Πάντως το FZLN θα εξακολουθήσει να πειραματίζεται και να συζητά, αφού δεν προέκυψαν πλειοψηφίες που να επιτρέπουν τον αυστηρό καθορισμό της δομής του. Για την ώρα η μίνιμουμ δομή του είναι οι Επιτροπές Πολιτών για το Διάλογο, ενώ η πρώτη του εκστρατεία θα είναι για την απαίτηση μιας ειρηνικής δικαίας και αξιοπρεπής, για την εκπλήρωση των συμφωνιών του Σαν Αντρέας και την αποστρατιωτικοποίηση της Τσιάπας.

Η τελική καταμέτρηση των προτιμήσεων στις 55 προτάσεις - αρκετές από τις οποίες δεν περιλαμβάνονταν στο κείμενο- πρόταση της Οργανωτικής Επιτροπής - και για τις οποίες ψήφισαν οι 1383 από τους 2591 συμμετέχοντες, δεν συγκέντρωσε την απαραίτητη πλειοψηφία των 66,6%, ούτε σ' ό,τι αφορά τη δομή, ούτε σ' ό,τι αφορά τη μορφή συμμετοχής στο Frente.

Προσωρινά συγκροτήθηκε μια Εθνική Επιτροπή Διασυνδέσεων, αποτελούμενη από δύο εκπροσώπους από κάθε πολιτεία, η οποία σε ενάμιση μήνα περίπου θα κάνει γνωστά τα τελικά αποτελέσματα για τις αρχές, τη δομή και το πρόγραμμα δράσης του Μετώπου. Εν τω μεταξύ κάποιες από τις απαιτήσεις στα 55 ερωτήματα και εντελώς ενδεικτικά, έχουν ως εξής:

ΑΡΧΕΣ

1. Να εκπροσωπεί και να μην αντικαθιστά: υπέρ 1260 (93,75%) ενάντια 34 (2,53%) αποχή 50 (3,72%)

2. Αγώνας για έναν μετασχηματισμό που βασίζεται στην πάλη των τάξεων: υπέρ 900 (71,15%) ενάντια 160 (12,65%) αποχή 205 (16,21%)

3. Να διοικεί υπακούοντας: υπέρ 948 (74,82%), ενάντια 175 (13,81%), αποχή 144 (11,37%)

ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΘΕΣΕΙΣ

1. "Διπλή στράτευση" που αφορά κόμματα και πολιτικές οργανώσεις: α) δεν μπορεί κάποιος να είναι μέλος του FZLN και ταυτόχρονα μέλος ενός κόμματος ή μιας πολιτικής οργάνωσης 884 (67,17%) β) μπορεί... 371 (28,19%) και γ) αποχή 61 (4,64%)

2. "Διπλή δομή" που αφορά τις κοινωνικές οργανώσεις α) υπέρ 1184 (88,69%) β) κατά 107 (8,01%) και γ) αποχή 44 (3,30%)

3. Βασική δομή του FZLN α) η βασική δομή είναι η επιτροπή πολιτών για το διάλογο 878 (71,04%) β) η βασική δομή είναι η τοπική συνέλευση στην οποία τα μέλη του FZLN εκπροσωπούν τους εαυτούς τους 306 (24,56%) γ) αποχή 52 (4,21%)

4. Ανώτατο όργανο α) ανώτατο όργανο αποφάσεων του FZLN είναι το Εθνικό Συνέδριο 737 (61,16%) β) οι συνελεύσεις θα είναι το ανώτατο όργανο σε κάθε μία από τις δομές 406 (33,69%) και γ) αποχή 62 (5,15%)

5. Για τις τάξεις α) να υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας τάξεων 398 (33,64%) β) να μην υπάρχει δυνατότητα 548 (46,32%) και γ) αποχή 237 (20,03%)

6. Επαγγελματικά στελέχη α) πλήρους απασχόλησης 196 (15,54%) β) μερικώς απασχόλησης 111 (8,80%) γ) οικονομική στήριξη σε όσους πραγματοποιούν ορισμένες δραστηριότητες 540 (42,8%) δ) χωρίς επαγγελματικά στελέχη 285 (22,6%) ε) αποχή 129 (10,23%) (...)

Ε.Π. Αθήνα

(συνέχεια από το προηγούμενο φύλλο)

.... ΑΤΑΚΤΩΣ ΕΡΡΙΜΜΕΝΟΙ

Κοινωνικοποίηση του πολιτικού

Αποτελεί ισχυρή πεποίθηση του γράφοντος, ότι οι απίστευτες αλλαγές που παρατηρούνται στις μέρες μας, δεν οδηγούν στον περιορισμό, αλλά αντίθετα στη διάχυση του πολιτικού στο κοινωνικό. Η ανάπτυξη των κοινωνικών κινημάτων ιδιαίτερα, κινήματα που συντάραξαν τις βάσεις της καπιταλιστικής οργάνωσης και συνέβαλαν τα μέγιστα στο Welfare-boom (έκρηξη του κράτους πρόνοιας) των δυτικών κοινωνιών από το 60 και μετά, βοήθησε ακόμη περισσότερο στη μετατόπιση του πολιτικού από ένα μακροεπίπεδο σ' ένα μικροεπίπεδο, από μια "υψηλή" κεντρική πολιτική σε μια "ήπια" και πιο περιφερειακή. Αυτό, κατά κάνα τρόπο, δε σημαίνει το "τέλος των ιδεολογιών" ή "της ιστορίας", όπως διατείνονται οι ριζοσπάστες φιλελεύθεροι, ή "προδοσία του επαναστατικού κινήματος", όπως καταχρηστικά ισχυρίζονται διάφορες αριστεριστικές γκρουππες. Απλώς σημαίνει ότι αξιωματικός φορέας του κοινωνικού μετασχηματισμού δεν θεωρείται, ή δεν αναμένεται πια να είναι, η θεσμισμένη συλλογική πολιτικότητα με τη μορφή της ριζοσπαστικής διανόησης, της πολιτικής γραφειοκρατίας, ή της κορπορατιστικής οργάνωσης. Ούτε όμως και η πολιτική ιδεολογία, που συγκροτείται στη βάση ενός σκληρού "ιδεολογικού" πυρήνα, μπορεί πια να θεωρείται ασφαλής καθοδηγητική αρχή. Κινητήρια προωθητική δύναμη, όπως πολύ εύστοχα διατυπώνει ο Μάρραιν Μπούκτσιν, είναι η "αυθόρμητη και αποφασιστική υποκειμενικότητα με τη μορφή της (πολιτικά) ανένταχτης, αλλά (ιδιότυπικά) δρώσας συνειδητής παρέμβασης". Πράγματι, σε κάθε φάση του επαναστατικού κινήματος τα απήματα, αλλά και οι τρόποι δράσης της συνειδητοποιημένης "πρωτοπορίας" του, μεταβάλλονται, μετατίθενται. Με τον ίδιο τρόπο που η Γαλλική επανάσταση και η κομμουνιστική επανάσταση, με τον ίδιο τρόπο που ο συμβουλευτικός εργάτης της Ρωσικής και της Γερμανικής επανάστασης έβαζε σαν κέντρο το σοβιέτ, και ο εργάτης - μάζα το κοινωνικό κράτος, ο σημερινός κοινωνικός προλετάριος βάζει σαν κέντρο το λιγότερο κράτος, τον περιορισμό της κοινωνικά αναγκαίας εργασίας, την ανατροπή του πολιτιστικού και αναπτυξιακού μοντέλου.

Μ' αυτή την έννοια η πολιτική που διαμορφώνεται είναι αντι-λενινιστική, γιατί αμφισβητεί την πρωτοκαθεδρία της κομματικής, στρατιωτικά ιεραρχημένης οργάνωσης. Αντιπαράκειται στη συνκολούθη κομματική χειραφέτηση και γραφειοκρατική διαπαιδαγώγηση. Αυτές οι δύο συνθήκες γεννούν τη δογματική απολυτότητα, που ενώ ευαγγελίζεται την κοινωνική απελευθέρωση μέσα από μία - φευχ! - χεγγελιανή πανουργία του Λόγου οδηγεί κατευθείαν στο πουργκατόριο του πιο στυγνού κρατισμού. Αντικείμενο, και συγχρόνως υποκείμενο, της επαναστατικής διαδικασίας ανακηρύσσεται το ανεξάρτητο πρόσωπο, με τη μορφή της διαλεκτικά μεσολαβημένης συνειδητότητας. Μόνο ένα πρόσωπο με αυτή τη σύνθεση και πληρότητα μπορεί να θέτει ελεύθερα σκοπούς και να τους κατατάξει με τρόπο αυτοδύναμο, να θεσρίζει, αν θέλετε την κοινωνία του έξω από την καθοδήγηση κάποιου ανώτερης υπερβατικής και

συχνά εξωλογικής αρχής που ενεργεί για λογαριασμό του.

Αυτή η προσωποποίηση του πολιτικού, που επεκτείνει τη δημόσια σφαίρα, μεταφέροντας το βάρος της πολιτικής δράσης από το κράτος στην κοινότητα, κατεδαφίζει αργά, αλλά σημαντικά, όλα τα παραδεδομένα σχήματα του παρελθόντος. Έτσι λοιπόν, αν το ρεύμα του νεοφιλελευθερισμού, που έχει αγκαλιάσει θανάσιμα τις δυτικές κοινωνίες, ιδιωτικοποιεί τη δημόσια σφαίρα, με την επιπλέον αλληλοδιαπλοκή κράτους και επιχείρησης, η νέα πολιτική προτείνει την κοινωνικοποίηση του πολιτικού μέσα από την αυτονομία των φορέων του, την ανάπτυξη της κοινωνικής εξουσίας μέσα από τον περιορισμό της εξουσίας του αυταρχικού αστικού κράτους. Η πολιτική με αυτό τον τρόπο μπορεί και ανοσιοποιεί τον πολίτη - ψηφοφόρο και τον απομακρύνει από εστίες απόλυτης ή μοναδικής αλήθειας - είτε πρόκειται για το κράτος ή για το κόμμα.

Προς επίρρωση των παραπάνω, αναφέρουμε την ιδιαίτερη σημαντική που εγείρουν προσπάθειες, όπως πρωτοβουλίες πολιτών, οργανώσεις, κινήσεις που αναπτυσσόμενες συχνά σε γειτονιές αντιστέκονται στις κρατικές αυθαιρεσίες, προασπίζουν πολιτικά δικαιώματα και ακυρώνουν στην πράξη την παθητικοποίηση του πολίτη από το σύστημα, που τον θέλει τυπικό ψηφοφόρο να εκφράζει τη "λαϊκή θέληση" κάθε 4 χρόνια. Αυτή η διαδικασία κινητοποίησης από τα κάτω παίρνει συχνά μορφές έντονης αντιπαράθεσης με το κράτος και τους μηχανισμούς του (Αρραβής, Καλαμάς), οι οποίες κρύβουν κάτι δύναμι ε-παναστατικό. Πρόκειται για την ουσιαστική υπονόμευση της νόσου της απάθειας και της υποταγής, ακρογωνιαίο λίθο της ταύτισης των πολιτών με το κράτος. Επιπλέον η πολυμορφία των εκφραστικών μέσων, η πολυκεντρικότητα των στόχων και η πολυσυλλεκτικότητα των ρόλων, που συχνά υιοθετούν, κατακερματίζουν τις συμβατικές συλλογικότητες, προωθώντας νέες αντιλήψεις και σχέσεις, χρίζοντας διαρκώς, δίπλα στον πολιτισμό της κυριαρχίας, τις δικές τους αυτόνομες και σχετικά ανεξάρτητες αξίες.

Είναι πασιδύλο ότι η μαζική βιομηχανική κοινωνία φέρνει μέσα της τη δυνατότητα της εξατομίκευσης της γνώσης, της πληροφόρησης και της έκφρασης, και μ' αυτό τον τρόπο τη διάσπαση της κοινωνικής ύλης σε άπειρα στοιχεία. Η οργάνωση και διεύθυνση μετατρέπεται σε ένα είδος μοριακής πολιτικής με πολλαπλές φυγόκεντρες δυνάμεις προς τοπικές αλλά και, συγχρόνως, προσωπικές ιδιοτυπικές κατευθύνσεις. Νοηματικά και πρακτικά, αυτό βοηθά στην αποδόμηση της παλιάς οργάνωσης και τη δημιουργία καινούργιων, πιο αυτοδύναμων από την κρατική εξουσία, ισορροπιών.

Τέλος, από μια πρακτική σκοπιά, αυτή η πολιτική περνάει καταναγκαστικά μέσα από την παραφθο-

ρά των κριτηρίων και τη σύγχυση ανάμεσα στη δεξιά και την αριστερά, το αστικοποιημένο προλεταριάτο και τον προλεταριοποιημένο μισθωτό, την παραδοσιακή εργατική τάξη και τα νέα μισθωτά στρώματα. Πολύ περισσότερο. Η προνοιακή διεύθυνση του κράτους στην κοινωνία των πολιτών, η εξάρτηση ευρέων στρωμάτων εργαζομένων από την κρατική επιχείρηση και το δημόσιο, η ύπαρξη μιας κρατικοδίαιτης συνδικαλιστικής αριστοκρατίας, έχουν επιφέρει σοβαρές αλλαγές στον σύγχρονο ταξικό διαφορισμό, επαναφέροντας έτσι στο φως μια νέα διάσταση της επαναστατικής διαδικασίας, που χρόνια τώρα λενινισμού είχε εξοβελίσει από το προσκήνιο. Αυτό της κοινωνικής επαναστάσεως.

"Το κίνημα δεν είναι τίποτα. Το παν είναι ο στόχος." Λένιν

Η έννοια της κοινωνικής επανάστασης, σαν μετάβαση από το βασίλειο της αναγκαιότητας στο βασίλειο της ελευθερίας, αφορά μια ολόκληρη ιστορική περίοδο πολιτικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτιστικών ανατροπών και είναι μια διαδικασία που τα σημειολογικά της ίχνη χάνονται βαθιά μέσα στο χρόνο. Πριν από τη Γαλλική επανάσταση, ορόσημο των μεταμοντέρνων χρόνων, είχε ήδη ξεκινήσει μια μακρά περίοδος έντονων ανακατατάξεων, τόσο στο εποικοδόμημα, όσο και στην παραγωγική βάση της κοινωνίας. Από τον ελεύθερο αέρα των μεσαιωνικών πόλεων και την αντίστασή τους στην ασφυκτική ηγεμονία του φεουδάρχη, μέχρι την έλευση του Διαφωτισμού και την τελική ανατροπή της συγκεντρωτικής μοναρχίας από τις αστικές δυνάμεις, πέρασαν σχεδόν 600 χρόνια. Όλη αυτή την περίοδο, μια μικρή στιγμή της ιστορίας της ανθρωπότητας, συνέβη μια σωρεία αλλαγών στη νοοτροπία, στην παραγωγή, στον πολιτισμό, σημειώθηκαν εξεγέρσεις (από τη Ζακερί μέχρι τους Τσιόμπι) και μεταβολές, που δύσκολα ο, συχνά, θρησκευτικός τους μανδύας κρύβει τις υλικές, κοσμικές τους αναφορές και αιτίες. Αυτή λοιπόν η ζωντανή διαδικασία, "το κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα τάξη πραγμάτων", οι σφουγγοκωλάριοι της λενινιστικής ορθοδοξίας την περιόρισαν σε μία μονοσήμαντη λογική: πρώτα η πολιτική επανάσταση και μετά η

κοινωνική. Στην αναμονή μόνο της μεγάλης νύχτας, απότοκος της μυθολογικής χριστιανικής εσχατολογίας, οι "επαναστάτες" αρνούνται να δουν ότι, καθ' όλη τη διάρκεια του εικοστού αιώνα, "ο γέρο τυφλοπόντικας" προχωρούσε και ανέτρεπε αλλεπάλληλους δρόμους και θεμέλια του καπιταλισμού. Γιατί η περιβόητη αφομοίωση της εργατικής τάξης, για την οποία μιλούν, δεν ήταν τίποτε άλλο παρά κατακτήσεις της ίδιας της εργατικής τάξης. Είναι ο επαναστατικός αγώνας του προλεταριάτου, που υποχρέωσε σε αλλεπάλληλες υποχωρήσεις το κεφάλαιο, και όχι η θεσμική, ρεφορμιστική, παρέμβαση της σοσιαλδημοκρατίας, που, για να καταλάβει την εξουσία, θέσμιζε αυτές τις παραχωρήσεις. Οι κατακτήσεις του κα-

τώτερου μισθού, η ανάπτυξη της κοινωνικής ασφάλισης και των παροχών και οι ταυτόχρονες κατακτήσεις στο επίπεδο των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων δεν αντιμετωπίζονται σαν αυτό που είναι, σαν κομμάτι της πορείας για την απελευθέρωση της εργασίας, αλλά σαν εκμαυλισμός της εργατικής τάξης, το επαναστατικό καθήκον της οποίας είναι μόνο η πολιτική ανατροπή.

Το ζήτημα λοιπόν που μπαίνει δεν είναι η αναμονή της μεγάλης νύχτας και η "ωρίμανση" των αντικειμένων συνθηκών, αλλά αντίθετα η ενεργός συμμετοχή στην επαναστατική διαδικασία μέσα από

τους κοινωνικούς, πολιτικούς βίαιους και ειρηνικούς αγώνες. Από αυτή τη σκοπιά η επανάσταση δε συνιστά ένα αντικειμενικό τι, αλλά ένα δυναμικά ενεργούμενο πώς. Είναι μία άμεση και ζωντανή διαδικασία, συχνά γεμάτη απογοητεύσεις, αδιέξοδα, οπισθοδρομήσεις αλλά και λαμπρές νίκες, μία πορεία που διεξάγεται εντός της καλάνδρας των δακρύων, χωρίς μία νοσημένη αρχή και χωρίς ένα τελεολογικό τέλος. Ένα έργο ζωής και καθημερινότητας, ταυτόχρονα πολιτικής δράσης και τακτικής.

Η κατανόηση πως η εποχή μας διαπερνάται συθέμελα από το εδώ και το τώρα συνεπάγεται μία ριζική νέα αντίληψη της πολιτικής διαδικασίας. Η πολιτική σήμερα δε νοείται σαν μία καθοδήγηση των λαϊκών μαζών, αλλά σαν μία πολιτική διαμεσολάβηση των κινήματων που διαπερνούν την κοινωνία. Αυτή η νέα πολιτική σύνθεση, εξέγερση, αντίσταση ενάντια στο κράτος και την κλασημερινότητά του δε θυμίζει άραγε την παλιά αριστοτελική συμβουλή της ταύτισης του πολιτικού με το κοινωνικό;

Παραφιλολογία έναντι επιλόγου

Η νέα πολιτική είναι κυρίως με-

θόδευση διαρκούς και καθημερινής αντιπαράθεσης σε τοπικό αλλά και παγκόσμιο επίπεδο. Η πάλη των σημερινών κινήματων διεξάγεται μέσα και κόντρα στους θεσμούς, με παρέμβαση που στοχεύει στην ανατροπή του κυρίαρχου πολιτιστικού και αναπτυξιακού μοντέλου. Καλλίτερη ζωή με λιγότερα πράγματα, πραγματοποιώντας την ουτοπία σε μικρή κλίμακα. Το σύγχρονο επαναστατικό κίνημα κατανοώντας ότι ο αιώνας της κατανάλωσης σημάδεψε την επέκταση του κεφαλαίου σε όλους τους τομείς, επέκτεινε την κριτική του και στην προσωπική ζωή. Η οικογένεια, το σεξ, η επαφή με τη φύση, η διασκέδαση εμπορευματοποιούνται, και αυτό σημαίνει ότι οι αντιφάσεις του συστήματος καταδύονται σε τομείς που πριν αποτελούσαν καθαρά ιδιωτικές υποθέσεις. Δημιουργείται λοιπόν μία νέα βιομηχανία: η βιομηχανία του ελεύθερου χρόνου. Απέναντι σ' αυτήν τη διαδικασία αποικισμού της κοινωνικής σφαίρας από το κεφάλαιο αντιπαράκειται η νέα πολιτική: καταλήψεις, εναλλακτικά κοινόβια, στέκια, κοπερατίβες, αντιπροτείνονται στο χώρο της δημόσιας πολιτικής, με όλα όσα συνεπάγεται μία τέτοια διαδικασία. Αυτό ασφαλώς δεν εξυπνοεί την εξαφάνιση των ταξικών ή κοινωνικών αντιπαράθεσεων. Αντίθετα, αναβαθμίζει την αντιπαράθεση, με την έννοια ότι δεν αποβλέπει στην επίλυσή της, είτε στην απόλυτη δημοσιοποίησή του πολιτικού, είτε στην εκτεταμένη ιδιωτικοποίηση του πολιτικού. Γιατί, ούτε η μια, ούτε η άλλη παρέμβαση είναι σε θέση να δώσει απάντηση στην ηθική και, εξ ου, πολιτική κρίση των καιρών μας.

Η νέα πολιτική σημασιόδοτει τη συνειδητοποίηση του καθημερινού ανθρώπου για τις πανταχού παρούσες δυνάμεις επιβολής και ελέγχου, με τη μορφή του καθολικού ψυχιατρείου και της μηντιοπλαστικής αφήγησης, του πολιτισμού της ιδιώτευσης και της αυξητικής ισχύος των οικονομικών κέντρων εξουσίας, τα εθνικιστικά τελετουργικά και τις φυλετικές εκκαθαρίσεις, της σεξουαλικής αγοραπωπίστης και της αέναης κατανάλωσης.

Μια τέτοια θεώρηση του κατεστημένου πολιτισμού "μέσα στον οποίο όλες οι αγελάδες είναι μαύρες", οδηγεί στην επανασύνδεση του ατόμου με την κοινωνία, όχι όμως μόνο μέσα από τη διαδικασία της παραγωγής, ούτε μέσα από το κανονιστικά πλαίσια της κοινωνικοποίησης. Η επανασύνδεση επιτυγχάνεται με την επαναανακάλυψη του πολιτικού, που δεν αντανακλάται, μόνο στο κάτοπτρο του οικονομικού, αλλά αποκτά μία σχεδόν αυτόνομη υπόσταση, που σαν τέτοια διαχέεται σ' όλα τα επίπεδα της κοινωνικής ζωής. Μ' αυτόν τον τρόπο επεκτείνεται και σε άλλα επίπεδα σχέσεων της προσωπικότητας, του πολιτισμού, των συμβόλων κ.ο.κ. Και αυτές οι προτάσεις δεν είναι υπόγειες αλλά εκφράζονται ανοιχτά. Οικολογικές ομάδες, ομάδες διαμαρτυρίας, γυναικεία χειραφέτηση, άγριες απεργίες είναι μονάχα οι κορυφές του παγόβουνου. Ενός παγόβουνου που διαρκώς διαμορφώνεται από εκείνους που δεν εξαγγέλλουν απλώς, αλλά πραγματώνουν την κατάργηση της υπάρχουσας τάξης πραγμάτων.